

Magyar házassági szokások.

V.

A lakadalom.

Mert végre-valahára ez a nagyon meszszinek tetsz, csigalában járó szenteses szent nap is csak elkövetkezik a többi után. De az is igaz aztán, hogy nincs a kalendáriomban olyan pirosetűsü ünnepnap, a melyekre olyan hosszú vigiliával készüljenek mint erre. Alsó szomszéd, felső szomszéd, de még a harmadik szomszéd is megérzi azt a nagy készülődést, a mita menyasszonyos, maga vőlegényes háznál ennek az ünnepnek a méltó fogadása végett véghez visznek. Nincs a környékben nagy lány, a ki arra a hétre kenyérsütést vagy nagymosást rendelne; mert azon a héten csak a Rózsikáké meg az Andráské dolgát lehet végezni. Egyik mezel s olyan bőven bánik a mésszel, hogy még a kutyáknak is jut belőle; másik surol, lábast, üstöt, tepsi; a harmadik gyűr, gyömör, dagaszt, éleszt; kötetet, fonatot, rétest, bélest; a negyedik meg az Andráské dolgát lehet végezni. Egyik mezel s olyan bőven bánik a mésszel, hogy még a kutyáknak is jut belőle; másik surol, lábast, üstöt, tepsi; a harmadik gyűr, gyömör, dagaszt, éleszt; kötetet, fonatot, rétest, bélest; a negyedik meg az Andráské dolgát lehet végezni.

A nagy csapáskor, — ah, nem olyan rég volt, Vész dulta föl az ősi hajlokot; Kiolta minden csillagát az ég-bolt, Csak a remény kis mécsé pislogott; A holt körül, a mi kis élet meg volt, Egy hű csoport: a költők álltak ott, A virasztó-dalt halkan énekeltek, Föntartani a csüggedőknek lelkét.

A virasztóban csak zengett az ének... A bölcsék ajkán meg a példa folyt. Tudós tanítá, mit mond a történet: Hogy tévedés, bűn mindig meglakolt, S a hűk jutalmát meghozák az évek, S a jog aczélán nem fog rozsdá-folt, S a nemzetnek, magát mely el nem hagyja, Védő kezét nyújt a sors s népek atyja.

S az ör-csapat a tornyon hűn kiálta Órára órá, míg az éj mene. Nem engedék, hogy sirba visszazállna Az ősök felidézett szelleme.

Ór-hangjok kihatót a nagy világba S a nagy világnak ránk fordult szeme, És észrevette, hogy mi mégis élünk, S mert élni méltók, élni is remélünk.

Mert élni méltók!... Nem a fegyver által, Bár megtudók azt is suhintani, S hogy nem vesztek hősinék ocsó halállal: Sok ellenség meg tudná mondani, De győzni észszel és nem pusztá vállal: A mit a kor kíván, e mostani; S a mikkel Dávid ment a Gólgját ellen Apró kavicsok által győz a szellem.

Ti kis betűk! csodás kavicsdarabkák! Minő varázs lakik, vajj! bennetek? A testet annyiszor máglyára rakták, A zarnok önkény rá üszköt vetett; Ti voltatok: kik az eszmét föntarták Omár kalifa sem birt vételeit! Oh amulet: csodád nem érne észszel! De mely szívén hord, az a nép nem vész el!

Oh mi maradt meg Rómából, Athénből? A régi nagyság: roskadó falak; A multak árnya, melyeak rom-kővén ül: Ma pusztá udvar a királyi lak. Egy marok por maradt a régi fényből... A szellemek dicső munkája csak Mi föntmaradt, mit pusztulás nem ér el, Pindár Horáczezal, Cicero Homérrel.

Miért nagy Albion a Frank- s Németország? Sugárt reájok mely nap fénye vét? Hogy kincseiket gálya-száma hozzák? Nem kincs, arany: kicsiny toll, te tevéd! Elásott kincset a lopók elorzák, Nem: Göthe, Shake-peare, Molière nevét. Garmada elfogy, elfogy a nagy asztag, De dús a nép, mely szellemekbe' gazdag.

S te nemzetem, kis nép nagyok sorában, Mindenfelől hab-ostromolt sziget! Egész világ szeme függesztve rád van, Barát, ellenség kémi léptidet; De küzdj, tanulj, kelj ha, nalnál korábban, Isten- s magadban el ne veszd hitéd; S e hont, mit ősid fegyverrel szerezték, Te szellemed pajzsával védelmezd meg!

Némán borongva állnak temetőid; Hány hű kebel porát nem őrzi hír! Nem ünnepet kívánnak magvetőid, Nem könyveket kér a kovási*) sir. De a mit ők kezdtetek: hogy elővidd, S vészben megállni, küzdeve győzni birj S forgó szerezése roszat, jót, a mit hoz: Légy hű magadhoz, méltó nagyjaidhoz!

Száss Károly.

Majd is elfeledtem, hogy a menyasszony egy ugynevezett násznagyát választ magának, többnyire a kérő násznagy feleségét, a ki őt a templomba vezeti, mert az esküvőre csak a vőlegény szülei mennek s a menyasszonyt legfőkébb apja kíséri; az „örömanya“ azonban sohse megy az esküvőre s őt képviseli a násznanya. Az örömanya otthon sírdogál a nászmenet után, melylyel szívéből szakasztott virágszálat vagy bocsátát el karjai közül, a mint az oda többé vissza nem repül. Ezeket a könyveket tisztelettel kell említenünk, s a ki ismeri és fölfoghatja azon

„Oh hol a kor, a melynek Zrinyi zenge Hitért, hazáért vérző bajnokot? Pázmányának ajkán, kard gyanánt kifenve, A szó velők oszlásig hatott; Egy fejdelemnő, nagylelkű, a gyenge Muzsák lakává tette Patakot; S megtérve a hitért vívott csatából: Tudósi közt pihent ki Bethlen Gábor!

„Oh hol a kor? És visszatér-e újra? Vagy már e népek el kell vesznie? Mi a magyar most? — maga, nyelve durva, Nagygyá lehetni nincsen semmie! Dal-, tudomány-, törvényért, megszorulva, Az idegenhez kell már mennie. Táncazt, rubáját, azt is megtagadta, Ágról szakadt, koldus az istenadta!

„Nem ugj!“ — kiált az ifju, láng hevében, Nem-gyáva szóra nyitván ajkait. „Szedd, szunyadvó örödet össze, népem, És verd el álmodat, mely elvakít. A földhöz verve, mint Antevsz, aképen Meríts erőt anyádból! — Mert csak itt, E földön élhetsz, csak saját nyelveddel, Csak tenmagadhoz hűn, ezt ne feledd el!“

Óvé az érdem: első hogy ki merte Röpíteni a fölkeltő szótat; A magvat, első, ő hintette szerte, A melyből újra fölvirulhatott Az elriasztott múzsák régi kerte. — Nem a mit irt, hanem a mint hatott, Fölrázva ezt a félholt, béna testet: Az volt az érdem, az volt a nemes tett!

Hogy gyűjti körbe bajtársait, barátit, Csztónzi mind: tanulni-, írnia; Az ő utóda ez a „Társaság“ itt, Ő mondta: „Légyen Akadémia! Mert a tudás nehányak tán világít, Ha külföld nyelven kell is szólnia, De birtokává az egész nemzetnek: Az eszmék csak saját nyelvén lehetnek!“

A „Jámor Szándék“*) félszázadra telt be... De akkor is visszhangra lelt szava. A hivatottak jöttek lelkesedve, S az új dal vígan el-kiszáryala, Hogy teljék benne isten, ember kedve: Hajnalt jelentő pasirták dala; S Kárpáttól Adriáig zenge ének, Szívéhez szóló Árpád nemzetének.

Óvé az érdem, — ma legyen leróva! Óvé az érdem: Beszenyei! Jó volt a mag, mit széthintett, valóba! Hogy annyi vész közt nem lett semmivé. Kétszerre érdemét rezzük, oh, ma, Látván, — de hány volt, a ki nem hívé! Hogy a fa im megélt, dűsan kihajta, S arany gyümölcsök függének ma rajta.

Kazinczy utját ő egyengeté meg: Csinnal beszélni s hévvel zengeni; Ő ada báját a Himfy zengzetének; Lángját tüzen gyújtá meg Berzenyi; És Vörö-marty ajkán a nagy ének: A lágy szellő s a vihar hangversenyi, S Bánk nagy keserve, Iréné bujával: A nagy kezdőre, mind csak ő reá vall!

A tört uton merészen indulának Az ébredő nemzetek bölcséi: A jog, szabadság, virtus őrtornyanak Harangjait zugatta Kőlcsey; A legnagyobb magyar légyen-szavának, Az alvó nemzetet felkölteni, Még füleinkben a mit hangja reszket: Az első ébresztőre emlékeztet!

Órá Petőfi bűja és haraga, A mint a vég-csatába elrohan; És Tompa, a mint nemzetét siratja, S a mint bucsuzik, Eötvös, komoran; S a mint öröklő gránitból faragja Az ősképet, a nagy szobrász: Arany, Mert mikor a fa dús gyümölcsöt érlel: Áldjuk, ki első a rögöt töré fel!

És nem csupán a terepely magas fák: Miknek gyümölcsök függ gazdag ágirul; A legkisebb, talán legillatosab ág Hegyén is olykor ért gyümölcs pirul!

*) „Jámor Szándék“ Beszenyei röpiratának czime, melyben egy magyar akadémia föllállítását tervezte és sürgette.

„Oh hol a kor, midőn e völgyek, halmok Határa még nem volt olyan kihalt? Szabad hazában szerete járt a dalnok, Ajkán vívón szerelmet, diadalt; Megnyílt a kutyhó, ünnepeit a csarnaok, S örömmel hallák mindenütt a dalt; Szavára hősök győzni lelkesedtek, Lányok virágot, koszorúkat szedtek!

„Oh hol a kor, midőn apái nyelvén Mondá a törvényt Húnyad nagy fia? S három tenger hulláma, — lágyan szelvé — Szerelmes volt Lajos gályáiba; Ha szerelem hó lángra gyúla keblén, Magyarul vallá szűz és dalia; Mikor szív és szó, ház, ország magyar volt! Ma már csak krónikák beszélnek arról... „A régi hegedősök neve, dalja, A századok kódében elveszett; Tinódinak mit ősi hír sugalla: Csak egy-két hű szív hurján rezeg! Romok között járó kinelek fuvalma, Te zokogd csak, oh emlékeztet, Hős Béla harcát, szent László csatáit... Borong a hű, de vissza hiában áhít!

viszony bensőségét és fenségét, melyben édesanya és serdülő leánygyermek vannak, tisztelettel fog tekinteni az örömanya könyveire, a ki leányát zokogs közt erőszki el a szülőház födele alól — az esküvőre.

Sirva erőszki el, — s örömtől ragyogó arczezal fogadja. Előbe száll nem a kapuba, de az utca közepére s ott szoritja reszkető örömmel keblére, egyik karjával lányát, más karjával fát s ő vezetői őket az örömház falai közé oly büszkén, mintha tudná, hogy az ő sorsát — a ki látja, csak is irigyl.

Hát a nászmenet, annak van még kedve, muzsikaszó mellett már az utca elején kezdi aprózni s körül a csevejő gyereksereg föl-föl visit, a mint egy vakon töltött kétszáz esztendő rosz pisztoly elpuffog a füle mellett. Nem is lehetne ilyenkor aranyért otthon találni egy boltba küldeni való gyereket; az igaz, a nagyjából is keveset, a kinek jó isten jó kedvet, ifjuságot vagy lakodalmozó rokonságot — sógorságot adott.

Othon második násznagy uram fogadja az érkezőket, s miattl ékes rigmusos, vagy legalább is érthetetlenre kacskaringózott hagyományos beszéddel köszönti a templomból hazatérő násznapot s helyét átadja az érkező kérés násznagy uramnak, azallat kívül a beszéd végére tusköpen tejes fazekat vég a jökdévvü fiatalaság az ágashoz; mert a nélkül nem is lenne szerencséje az új házaspárnak. A nyihakoló és suttagó népség, — tisztességes néven a fehér cselédség pedig egy csomóba bujva beszél az othon maradtaknak, melyik mondta a mátká pár közül hangosabban a „holtomiglant“. Mert az is nagy baj lenne ám, ha valahogy a lány hangja erősebb lett volna a legényénél, a miből aztán mindegyik elteszi magának a jó tanácsot, ha egyszer szüktségük volna rá.

Ezalatt aztán elkezdődik a vőfély urasága. Minden a szerint történik, a mint a vőfély akarja; s ha színre nézve öreg násznagy uram rendelkezik is, — a kivel nagyon szeret a vőfély kötekedni, egy ügyes, jó száju, jó tüdejű és tudományú vőfély mégis az egész násznapot az úján forgatja. Rigmusra jár ott minden; de az is igaz ám aztán, hogy minden dolog olyan talpra esik, mint a jó kadencia.

Vacsora előtt meg van engedve egy kis csizma-szoktató. A barna banda elfoglalja birodalmát a padka-sarokban s a kuczkó száját a bőgős a nagy „lőbörrel.“ A tornyos ágyak helyét most csak egy körülült pad foglalja el s csupán az egyik sarokban futza meg magát egy szerény kis asztalka „lábrogyásig“ tele rakva palaczkkkal és kalácsokkal, e kis asztal is csak arra, hogy mögötte násznagy uram, a menyasszonnyal s egy pár kebelbeli másod és harmad násznagyul promoveált bátyámurammal megvonhassa magát — rendfőntartóképen. Előtte pedig az aranyifjuság rugja a port, mintha jó pénzzel fizetnék a veszedkedett munkáért. Bizon „munka“ is az, mert ha a legény, különösen, ha egy kis gányó vér is van benne, olyan pörgést, forgást, dobogást visz egy álló helyben véghez, hogy egy órai tánczezal, ha a lépéseket egy hosszába számítaná valaki — elérne Tolnátlól Baranyáig. Ebben a tánczban csak a vendégek vesznek részt, s a vőfélyek is csak olykor ugranak egy felet, ha már végtelen nagy kedvűtől nem maradhatnak a — bűrüben. A menyasszonyt azonban nem erőszki násznagyuram a tánczba; elég idő lesz arra a vacsora után is.

A vacsora pedig — bármit késeletetik is a fiatalok a szakácsot, csak elkészül végre, s ha a neki melegedett tánczosok az egyenként belopogott hosszú asztalokról, a nagy tányérsörömpőléről, meg az öreg vendégek elhelyezkedéséről észre nem vennék, hogy vége egy időre a mulatásnak, észreveszik a csoré primas mosolygó pófájáról, a ki róka szemével már megsejté a dik-cziós vőfélyt az ajtóban s utolsó ránt a hegedün azzal a jó kivánással, hogy „egészégünkre vál-jék — elfogyott a nóta.“

No hiszen nincs is aztán a világon királyi vacsora, a melyeknek olyan „receptje“ lenne, mint egy lakodalmi vacsorának. Van itt története minden tál ételnek olyan hosszú, mint a szent Iván éneke. Itt fejti aztán ki a vőfély minden tudományát s ha igaz az, hogy az ételnek savát, borsát, fűszerét a kedélyes beszéd, vig társaság és jó kedv adja meg, akkor aztán érteni fogjuk a példabeszédet, mely nem is tartja említésre méltónak az olyan lakodalmat, a melyik után az ember három hétig meg nem fekszi az ágyat. Hótra kell ott magát enni az embernek arra a nagy kinalgatásra, s abból a sokféle birodalomból összehordott sok drága ételből, a melyeknek legkisebb tála

„hét cigány uradalomba került“. De érte is a módját az a hunczut vőfély, mert nincs az „nyögőse borjú“ peosenye, mely „hét évig bögött az anyja után“ — hogy az asztalra ne kerüljön; — a kálós meg olyan puha, hogy három napasamos két hétig mindig ékelte, míg szét bírták hasítani. Nöde aztán a bor mindent kipótló, mert ha két jószívű ócs darabokra nem férészeli, ugy palaczkba se lehetett volna nyomkodni. Ezt pedig mind csupa pattogó rigmusokkal adja a vendégek tudtára a verselő vőfély, mely rigmusokat, ha itt elakarnánk mondani, ugyenneka nagy négy laprak legyszáz lapból álló könyvvé kellene tázulnia. Különben e vőfélyi tudomány már irodalmilag is kultiválva van, különösen ponyva-irodalomból; ámbár néphagyomány és népköltészeti szempontból is megérdemelne a méltatást. Ha jól emlékszem Szegeden jelent meg ily című könyv:

„Vőfélykönyve“

Iria Horváth István Szegednek szülöttje, sok lakodalomnak verselő vőfélye.

Im az eredeti tehetőségéből kitor a szikra, még a czimlapon is. De hogy tárgyammal maradjak, a vacsora alatt meg kell egy szokásos szerencsétlenséget említenem, a mit a vőf ly oly siralmas szavakkal tud leírni. Ez t. i. azon katasztrófa, midőn a forró „fordított kása“ megegeti a szegény szakácsné kezét, a ki bekötött kézzel hordja körül a nagy fávalana-lat, hogy a ki mit eszt — ne sajnálja vele nyíhteni nagy fájdalomát. Ez a borzasztó szerencsétlenség — kimaradhatlan a lakodalomból; s igen természetes is a konyha-bírodalom nagy zavarában, különösen, ha az emberfia kitelő vagy fordított kását akar élvezni.

Vége aztán, mint mindennek, ugy a vacsorának is vége van. A sok csukor-tortának csak romjai s a szépen terített asztalnak maradványai vannak; azt is, mint varázsintésre a hány legény, annyi felő kapja, s egy percz alatt nem marad egyéb, csak a kis asztal a sarokban, az öreg násznagyuram diktátori tribünje. A menyasszony azonban most már kiszabadul a keze alól, s a vőfélyek intéseire rázendülő lassu magyarral kezdetét veszi a — menyasszony-táncz. Ez a költő bucsuzás a hajdonai állapottól; valóban szépen van kigondolva, hogy a fontos pillanat komolyságát, mely tán elérzékenyítene, enyhítse a vig, a szívet meglópló kedves zene s az ifju könnyelműség megtévesztése — táncz.

Kezdődik a menyasszony-táncz. Ta pon legyen, a ki legény a gátot; mert itt tetszik ki, ki a hires legény, ki forgatja meg legjobban és — legtöbb-szor a menyasszonyt. Először kezdődik csak szolidan. Vőfélymester násznagyuram parancsára egypárt fordul a menyasszonnyal, azután átadja a tánczot annak, a kit násznagyuram előkiált. Tulajdonképen ő kelme csak lasundon oda sugja a vőfélynek, az meg legénykedik aztán nagy harsánnyal elkülván: „Hujagos Balázs bátyámuram — násznagyuram parancsolatjára.“

Hajagos Balázs bátyámuram kiczihelődik a sorból s nagy szerényen fordul egyet; de bizon kettőt nem is igen ér rá fordulni, mert ilyenkor kapós a menyasszony. Násznagyuram ság; a vőfély meg derékon kapja a menyasszonyt s egyet fordulván — elkülvta: „Kormányos Péter bátyámuram — násznagyuram parancsolatjára.“

Kormányos Péter aztán alig fordul egyet, a vőfélymester már előleli tőle a menyasszonyt s kajátja a násznagy-sugást: „Petá: Pörke néné-masszony — násznagyuram parancsolatjára!“ Mert így megy a menyasszony-táncz, sorba, mint a tápai bíróság. Ném-masszony, bátyámuram, hugomasszony, öcsémuram, — a hogy jön, a hogy „násznagyuram parancsolja.“ Annyi bizonyos, hogy a menyasszonnyal mindenkinek kell tánczolni. Mikor aztán az öregből násznagyuram kifogy — kerül a sor a tánczdühös fiatalasgra; a hosszas várakozás által kiháitott legénysereg, a kik aztán egy megtánczoltatják a menyasszonyt, kinek hogy hozza magával a kedve — s engedi az erszénye.

Mert a legénysereg a menyasszonnyal csak pénzért tánczolat. Násznagyuram nagy tálat állít az asztalra s a ki tánczolni akar, belé veti a girát, mondván: enyém a menyasszony. Huj de alig fordulhat egyet, csörren a másik gíra: „Enyim a menyasszony!“ No a tiéd se soká! mert jön a harmadik, meg a negyedik, ötödik, meg a tízedik; a huszadik, meg a harminczadik; — aztán kezdődik újra; megint újra; aztán kezdődik a közepén; azután meg hátulról visszafelé s az egésznek az a vége,

*) Beszenyei sirja a biharmegyei Kis-Kovácsiban.

hogy mire a nagy tál megtelik réz, ezüst és papiros girákkal, akkor a szegény menyasszony is úgy le van tánczoltatva, mintha ötven jó kaszás után egyedül „verte volna a markot.”

Hanem azért nincs nagyobb tisztesség annál, mintha a menyasszonyt a sortánczban betegre — tánczoltatják. Végre aztán, mikor násznagyuram belátja, hogy már elég a jóból, oda int a vőfélynak s egyuttal kimozdul az asztal háta mögött jó maga is a pikétre. A cigányok rágyujtanak a „Jó Pál”-osra, erre a száz esztendő jó lassu nő-tára, a melyikben annyi a tűz, az erő, a méltóság, hogy még a sirból is kihúzzák a nyugalomra kívánczó vén lábat s úgy megzigatja-mozgatja, hogy az a vén, kialvó félben levő szív, tiz esztendővel megfiatalodik bele, míg a vén lábak egy menyasszony-tánczot végig totyognak.

Násznagyuram után jön sorba a vőlegény anyja, azután a menyasszony édes anyja. Ugy bizony, azok a vén karok, a melyek a kis porontyot dajkálták, most derékon ölelik a hajadont, (még most *hajadon*) s azok a vén lábak, melyek annyiszor fáradtak el fölszámítlanul az édes gyermekért, most azzal a gyöngye rózsahajtással

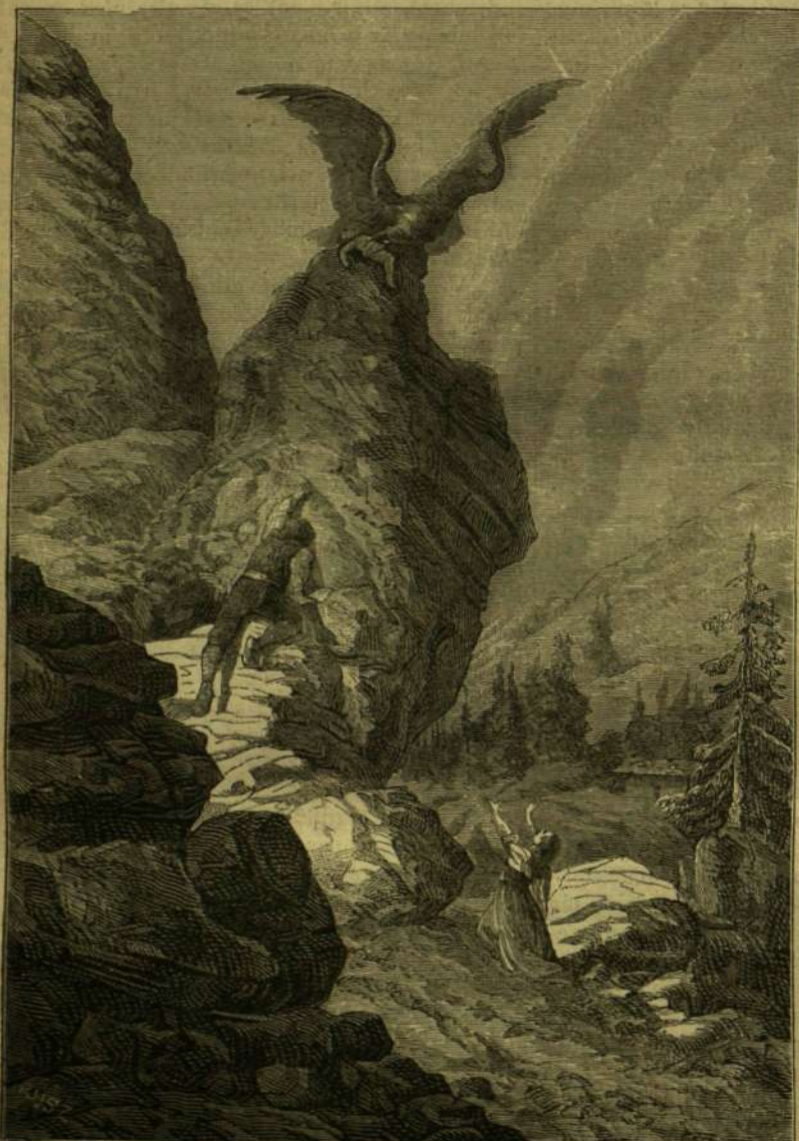
henőt tart az egész vendégsereg; a zaji csillapul egy keveset s a kurjantás helyét csöndes beszélgetés és auttogás foglalja el. Természetes, hogy ilyenkor csak azt lehet találgatni, vajon hogy áll a menyecskének a „konty.”

Az pedig csakhamar megmutatja, hogy biz az jól áll; úgy áll, mintha az isten is konty alá teremtette volna azt a kis takaros fejét.

Lehet aztán dicsérni, beszélni róla hangosan is.

És ime e ponton előlép egy régi szittya szokás, melynek egyedüli magyarázata csak az elemek kultuszában található. Az új menyecske nagy mosdó tálat vesz tele tiszta vízzel s köröskörül a vízzel megfecskenkezi vendégeit, azután törülközővel meg is törli. Ma ezt mosdatásnak nevezik népünk s a mai menyasszonyok úgy gondolnak eleget tenni e népszokásnak, hogy vendégeiket a szó szoros értelmében megmosdatják, még pedig valóságos jóféle szögedi szappan segítségével. S az ily mosdatásért a menyecske ismét részeseül némi pénzajándékban valamennyi megmosdatott vendégtől. Van eset rá, hogy a menyasszony-táncz és mosdatás, föltéve, hogy csinos

tekintetben egyaránt külön álló, mintegy elzárt egészet képez a nagyszerű vidék Európa közepén s átkutatására és áttanulmányozására minden műveltebb országban külön társulatok állanak fenn, a melyek már is gazdag, virágzó irodalmat teremtettek. És ez nem csoda, mert alig képzelhető a föld kerekéségén valami, a mi oly sajátosság, megdöbbentő, de mégis fölemelő hatást volna képes gyakorolni az emberi lélekre, mint egy óriási hegység látása. Egy ily hegység, hőlepte, égbenyuló csucaival, rengeteg erdőseivel, mosolygó völgyeivel, csörgedező patakocskáival és zugó zuhatagjaival — egy egész hősköltemény, a melyet csak az örök, magasztos természet írhat. Mikor egy magas, felhőkösoruzta hegyet látunk, oly érzelmek fognak el bennünket, mint mikor a mély moraju Océán partjain állunk; mind a kettő különös megnevezhetetlen érzelmeket ébreszt lelkünkben. Mi ez az érzelem? — A „magasztosság” gyöngye szó annak kifejezésére, az örökkévalóság, végtelenség, megmérhetlenség érzete az, mi akkor lelkünket elfogja, áthatja. Ha egy hegység történetét kutatni akarjuk, oly titokszöveget találunk, melynek áthatatlan

Gyermeket rabló sas.

Alpesi képek.

Átkelés a Dent-Blanche hegyszakadéján.

tánczra lendülnek s úgy vezetik a *gyermeket* a *nőiség* birodalmába tánczolja, vidáman, előre bizalmat keltenek benne jövő élete és hivatása iránt.

Végre jön sorba a vőlegény anyja, azután a menyasszony édes anyja s így végződik a menyasszony-táncz, nagy öröm-ujjongás, tán egy kis zokogás közt is az örömszülető tánczával.

S ez a menyasszony utolsó táncza — leányfejjel.

Násznagyuram kötőjébe dönti a megérdemelt „gombostű-pénzt” a nagy tálból, azután elveszik a menyasszonyt az „asszonyok,” hogy a hátulsó szobában, a honnan ilyenkor minden férfi lelket kiparancsolnak — *menyecskét* csináljanak belőle — legalább látszatra; azaz: a násznanya által adott selyemkendővel takarosan *kontyra* kötők a lelkem lányom fejét.

Persze ez sem esik meg egy kis sirás nélkül, mint minden oly aktus, a mit az ember először próbál életében, s az a sok dicsőgetés, az a sok jó akaratu tanács, a sok üdvözlés az új rendben, bizony észszerűtől egy kicsit a szívet, különösen, ha az ember — menyasszony.

Addig pedig szünetel a táncz, — egy kis pi-

menyasszony van a háznál s uri nép is hivatalos a lakadalomba, olyan szép marok pénzt hoz a konyhára, hogy az új házaspár zsellér — pardon, hála isten, már nem vagyunk ott, — egy kis telket megragaszthat rajta.

A mosdatás után aztán ujult erővel kezdődik a táncz, melyben a nyoszolyó lányokon kívül — mondanom se kell, hogy leginkább a menyecske részesül. Eltart ez aztán világos reggelig; ámbar a magyar hit szerint, egy becsületes lakodalom három napig tart, s addig vége sincs, míg hat ökröt szőröstől bőröstől, meg két lánccs földet rögöstől, mesgyéstől el nem lakozának.

Ebben azonban már bele értetik a „*kárlátó*” is, melyről a jövő héten. *Varga János.*

Az Alpok világa.

Nem ok nélkül nevezzük az Alpok vidékét egész külön világnak, mert valóban az is. Oly tüneményekkel és jelenetekkel találkozunk itt, a melyekkel Európában másutt sehol. Föld- és néprajzi, állat- és növényzeti, ásvány- és földtani

korlátokat, melyhez képest az emberi nem történetének ó-kora csak tegnapi dolog.

Az Alpok világa szép, magasztos, titokszöveget tartalmazó világ. Óriási képsarok tárul itt elénkbe, melynek minden egyes képe meglepő, festői, művészi; a háttért a rétek nevető zöldje, az erdősegek sötétzöld lomb-koronája és a folyók csillogó kristály képezi. A közeli völgyoldalak merész meredekséggel törnek a magasba, föl a tiszta kékszinben ragyogó sziklalekkel; itt vad, minden perczben alázuhanással fenyegető szirtfalakon akad meg félnék tekintetünk, ott meg nagyszerű vizesés hull alá a völgy kebelére. Most egy nyáját veszünk észre, a mint a fellegek közelében viruló havasi páston legelész s csodálkozunk, hogy miként juthatott oda s mint képes a meredek sziklalelén megkapaszkodni, a nélkül, hogy az alatt tátongó örvénybe lezuhanna. Idegenszerűleg érinti hallérzékünket a hegyilakók mesterkéletlen beszéde; a nyelv zordonsága és erőteljessége a környező természetet juttatják eszünkbe, s ilyen itt az emberek lakása is, zömök és szilárd, mintha kedvök telnék benne, hogy a tél viharaival dacolhatnak. A távol ködében csillogó hegyóriások bizalmasan és biztatólag integetnek át hozzánk,

hogyan féljünk, itt a természet az ur és az nem oly nagy ellensége az embernek, mint önnön maga. Ha itt-ott egy mellékvölgy nyílik föl előttünk, vakító fényvel üdvözöl bennünket a hegység óriási testén elterülő hólepel.

Miként maradna ily környezet hatástalanul az ott lakó népek lelkületére? — A szabadság, függetlenség s büszke önállóság érzete és tudata itt született meg és itt vert örök tanyát, mihelyt az emberiség elnyomókra és elnyomottakra oszlott kétfélé. Az Alpok természeti nagyszerűsége mindig elhatározó befolyást gyakorolt ama nemzetek sorsára, melyek hegyvölgyes tájain letelepültek. Ha kutatni akarjuk, hogy az Alpoknak minő hatása volt és van jelenleg is lakóinak testi és erkölcsi fejlődésére és minőségére, a fontos felvilágosítások és fölfedezések egész gazdag forrására találunk itt. A különbség a síkságok és hegységek lakóinak testi szervezete és lelkülete közt első tekintetre mindjárt félreismerhetetlenül szemünkbe tűnik. A síkföld lakójának a természet mintegy önként hullatja ölébe gazdag adományait. Körülte megmérhetetlen láthatár terülvén el, a haza rá nézve sokkal tágasabb fogalom. — A közlekedés könnyűsége és a népesség tömörsége mindenféle szokása és tapasztalatu emberekkel hozza érintkezésbe. A síkság lakója éppen ezért könnyed, vidám, világra termett, mozgékony, ügyes, a külvilágtól kevésbé függő, a változatosságot kedveli, sőt keresi is azt. — Mindez másképp van a hegyi lakóknál. Az Alpok lakói a természettel örökös harcban élve, attól ugyszólván csak jérszakkal csikarhatnak ki valamit. Sok fáradtsággal és veszéllyel kell hordja fel a termő földet a kopár tetőkre, hogy azt az eső és a hó ismét elrabolja tőle. Veszélyektől környezve, melyek életét a vagonát minden pillanatban megsemmisítéssel fenyegetik, folytonosan csak az isteni gondviselésre látja bízva magát, érezve, tudva, hogy a hegység veszdelmei ellen csak az

nyújthat neki védelmet és oltalmat. Most egy lavina dörgése tölti el az aggodalommal, majd meg a zugó hegyi áradat, mely szedényes szántóföldöket önti el és teszi tönkre, mások ismét a hegy-omlás temeti el barmaid, pusztítja el erdejét, rombolja szét egyszerű lakását s teszi földönfutó koldussá. Innen a hegyilakók mély komolysága, hideg közönyössége és rettenthetlensége a veszély perczében. Óriási hegyfalaktól környezve, a hegyi lakó szülővölgyének szűk keretén belül találja föl hazáját és mindenét. Szülőföldre göröngyözött köté, legközelebbi szomszédaitól, falujától és templomától is néha több órányira és a nagy világ zajától távol élve, boldog, szabad és elégtelt, ki könnyebben tud érintkezni és társalogni önmagával és istenével, mint az idegen emberekkel.

E különálló, sajátosság, titokszöveget világból mutatjuk be azt a két jelenetet, melyeket mellékelt rajzaink tüntetnek föl. Egyik a havasok rettentő királyát, a büszke sást ábrázolja, midőn éppen

egy szegény mezei munkás család gyermekét elrabolta. Hogy a sas rendkívül veszélyes a házi szárnyasokra, kisebb, gyengébb házi állatokra, sőt a zergékre, fiatal özekre és szarvasokra nézve is, azt mindenki tudja, ki oly vidéken lakott, a hol a királyasas szákmányolás kedvéért olykor-olykor megfordul, de hogy az embert is megmerje támadni, kevesen tennék fel róla, noha ilyesmit is olvashattunk néha felőle. Hajlandók lennénk az egészet vadászmesének tartani. Pedig hogy van eset rá, hogy a sas néha gyermeket is rabol — habár az ily eset a ritkábbak közé tartozik — a leghitelesebb tanuk által bizonyított tényekkel szemben tagadni nem lehet. A szomorú jelenet, mely rajzunkon látható, szintén való s a svájci havasok egyik félre eső zugában éppen tavaly fordult elő.

Másik rajzunk Whympert, a híres hegymászó svájci kalandjaiból tüntet föl egy éppen oly érdekes, mint veszélyes mozzanatot. Whympert alpi

legnagyobb akadály, melylyel fölmenő útjában találkozott, éppen a föntebb említett hegyszakadék vala. Több mint 4000 méternyi kerülőt kellett fölfelé tennie, míg egy hóhídra lélt, a melyen végre nagy nehezen, életveszélyek között átkelhetett. Egy tekintet a képre azonnal fogalmat szerezhet nekünk ama borzasztó veszélyekről, melyekkel az Alpok ismeretlen világának lelkiismeretes kifürkészése összekötte van. De a jutalom, melyet ama tündéri, vadregényes tájak láthatásának élvezete nyújt, mindenesetre fölér a kiállott fáradtsággal és veszélyekkel. *Sámi Lajos.*

Képek a hazai népeletről.

Ebéd egy csösz-kunyhóban.

Ha delet harangoznak, akkor ebédelni kell: ez olyan regula, melyre nagyon sokat ad a magyar ember, s habár minden házirend felforgatásánélkül előre fordíthatná is a hátán lógó tarisznyát akármikor is, már csak inkább megvárja, hogy haranggal adjanak arra jelt, vagy a nap éppen feje tetejére nézzen le. Már ha csak egy harapásnyi kerényet is, de a magyar ember ebédelni szokott, a mi nagyon is arisztokratikus értelmű az evéssel szemközt. Ha telik, eszik többször is napjában, hanem délelőtt meg kell lenni az ebédnek, mert már a szép-apjától tudja, hogy az az igazi nyomoruság, mikor ebédre nem jut. És aztán már ugy hozzá szoktatott mindenféle jószágát maga körül, hogy a delet számba vegye, hogy a szántó ökrök abban az időben egyszerre lomha lesz, a legjobb igásló is leereszti fejét, s a Bodri kutya ott nyul el előtte, ráveti mindig a szemét és legkevésbé sem titkolja vágyakozását. Tessék most már disputálni az oktalan állatokkal. A jó gazdasasszonynak nincs más boszúsága, mintha harangozásra ki nem küldheti a „gyerektől” az apjoknak az ebédet.

Lesz abból boszúság, ha soká vár rá a gazduram, mert bizonyosan azt hiszi, hogy az az ügyetlen teremtés kitalálta az egészet még utközben.

Mai számunk egyik képe a csösz-kunyhóban tüntet föl egy ebédet.

Óreg már a legény, s elfogyasztotta kenyérének javát. Hogy nincs asszony a ház-táján, azt bizony rögtön elárulja maga a kunyhó, mely az a körülmény, hogy nincs meleg étel, hanem gazduram csak a tarisznyából keresi elő az elemősiát, s aztán hol a kés élével, hol meg a hegyével bánik el vele.

Kívül csak úgy perzsel a nap, ide bent azonban jó hűvös van. Aztán rendes ember otthon ebédel, ha tudniillik van egy kis kalibája. Persze, mikor még az „öreg” élt, akkor szokta meg a rendet, s a kemény szagára mindig haza sietett. Most ugyan nem várja senki, hanem hát mégis jobban esik itt a betevő falat.

Nem is tudna magányosan ebédelni, mert hisz

Ebéd egy csösz-kunyhóban. — (Gyulai L. eredeti rajza.)

kalandozásából már lapunk mult évi folyamában közöltünk pár jelenetet, s akkor hegyi utazásairól írott könyvét is bővebben ismertettük. Rajzunk egy ugynevezett „Bergschrund”-ot (hegyszakadék) ábrázol a Dent-Blanche (Fehér-fog) nevű magas csuoc oldalán. A „Bergschrund” nem közönséges fajta hegyszakadék; rendszeren egy „glütscher” (jégmező) és ama hegy közt nyílik szét, melyhez a glütscher támaszkodik. Mikor e többnyire igen mély s igen széles hegyes akadálok nincsenek hóval tele, olyankor gyakran teljes lehetlenség átkelni rajtok.

1865-ben Whympert fölmászott a „Dent-Blanche”-ra (mely 4364 méter magas), melyen 5 előtte még csak Kennedy és Wigram fordultak meg 1862. július 18-án, Croz és Kronig nevű havasi kalauzok vezetése alatt. De Whympert követé elődei ösvényét; neki, a legmerészebb hegymászónak, itt is járatan ut kellett, és így a hegynek délkeleti oldalán igyekezett följutni. A

készletet is kiöntötték, csak egy napra valót hagytak meg belőle. De ez alig 50–60 lábnyi emelkedést adott a Viktoriának. A magas tetők már közvetlen közelökben emelkedtek; de ök felette távol voltak attól a magasságtól, melyben átmehtek volna rajtok: az egyrövi oly könnyű madár, a Viktoria, mintha szárnyai törve lettek volna, csüggedten maradt az alsó légrétegekben. — Pedig át kell mennünk! Dobjátok ki a viztartókat is, miután ügyi kiürítettük.

Ez újabb áldozatra is alig következett husz ölnyi emelkedés. Pedig a szikla oly közel voltak már, hogy egy negyed óra múlva mulhatlan fennakadnak, ha emelkedniök nem sikerül.

— Dobjátok ki az élelmi szeket is, — mondá Fergusson; — s légy készen Dick barátom, hogy utolsó szükség esetében fegyvereidről is meg kell válnod.

— Fegyvereimről? — nyugé ez elképvede. — Mindjárt fenn akadunk! — mondá Joé. — A szikla még 10—15 öllel magasabb, mint a hol mi járunk.

Joé a ruhákat dobta ki. Kennedy egy szót sem szólva, löpor- és golyó-készletét áldozta föl. A Viktoria minden könnyebbülésére megfelelőleg emelkedett egy-egy keveset. Felső része meghaladt már a sziklacsúcs magasságát, s tetejére a hegy mögötti nap fénye esett. De a naszáj, melyben ültek, még nem érte el a kellő magasságot s azon a ponton volt hogy a sziklába ütdődjék a magát és a benne levőket összezuza.

— Kennedy, barátom, — kiálta Sámuel, — dobj ki a fegyvereket.

— Várjon, Dick ur, — sugá Joé.

S Kennedy visszafordulva, látta a mint mászik ki a naszájból s eltűnik.

— Szerencsétlen, mit akarsz megint? A léggömb a sziklacsúcs fölébe emelkedett. De hova lett Joé? Fergusson és Kennedy kihajolta a csolnakból, de semmit sem láttak. A csolnak azonban, mintha visszatartaná valaki, csak lassan emelkedett a másfél méteres könnyebbüléséhez képest.

— Átmegyünk, át! Túl is vagyunk már! — kiálta egyszerre egy friss vidám hang, a csolnak alól.

A merész fiu kiugrott ugyan a csolnakból, hogy azt terhétől megkönnyebbítse, de kezével könnyedén fogódzott annak aljába s gyors lábakkal futott a tetőig, melyen túl a szikla egyszerre melyedt be. Ott a lecsüngő kötelekre erősen megkapaszkodott s gazdája által segítve, mint a macska mászott be ismét a csolnakba.

Most már könnyű dolguk volt; a Viktoriának nem volt más teendője, mint szépen alább-alább ereszkedni a hegy innső oldalán; erre pedig kiválóan alkalma volt mostani elgyengült állapotában.

Az est azonban gyorsan közeledett s Fergusson elhatározta magát, hogy — a földre ugyan le ne szálljanak — de a magas fatetők egyikén kikösenek. Kivetették hát a megmaradt horgonyt s az csakhamar erősen megfogódzott.

Fergussonnak terve volt, melyet még nem közölt társaival, de magában már teljesen megállapított.

— Mit akarsz hát? — kérdé Dick. — A Viktoria nem bírja tovább.

— De ha tetemesen megkönnyítjük? — Ugyan mivel? hiszen már semmink sincs. — Hát az egész vegyteni készülék: a víz és köneny edények, a kigyó-cső, a villanytelep, szóval az egész fűtő-katlan, melynek összes súlya közel kilencszáz font. Ha ezt nem kell vonszolni magunkkal, ismét könnyen röpülünk!

— De hogy? fűszik akkor gáz állítani elő? — Sehogy; eleszünk nélkülük.

De nem kis munka volt az; darabról darabra, egyenként kellett szétszedni a jól összealkott erős gépezetet; előbb a vegyítő szekrényt emelték ki; aztán a katlant, végre azt a szekrényt, melyben a víz vegybontása eszközöltetett; hármuk megfeszített összes ereje kellett, hogy mindezt végrehajthassák; de Kennedy oly erős, Joé oly ügyes, és Sámuel oly leleményes volt, hogy végre is czélt értek, s az egyes darabok egyenként kiemelkedtek a csolnakból és földre dobattak.

— Majd elbámulnak a négerrek, ha ezeket a holmikait itt megtalálják, — jegyzé meg Joé; — bizonyosan bálványisteneket csinálnak belőlök.

Hátra volt még a léggömbbe bevezető kémények lebontása, melyek a kigyózó-csővel közeledtek, s melyek eltávolítása, a tafata-burkolat megszerzése nélkül, a legnagyobb nehézséggel járt. De a Joé bámulatos ügyessége, ki a léggömb belsejébe bemászott, s ott — mint egy majom — félkézrel kapaszkodva tartotta magát, míg másik kezével dolgozott, — végre ez akadályon is győzedelmeskedett.

Éjfél lett, mire a munkának vége lön. Akkor, kifáradva s pihenni vágyva, hirtelen faltak valami maradékot s itt rá egy pohár hideg grogot — mert tűzők már nem volt, a minél a pálinkát fölmelegíthessék.

Mindhármukat elnyomta az álomság, de azért az elővigyázatot inkább mint valaha meg kellett tartani. Az éjt szokás szerint három virasztásra osztották s az első Fergusson vette magának. Míg a más kettő álomra dült, őt gondjai ébren tartották. Izgatottsága s a holnapi nap esélyei nem hagyták álmodni szeméhez. Az erdő csendjében olykor tompa zajt vél hallani s mintha itt-ott egy távoli tűz szikrája vetne lobbot s merülne újra a sötétségbe. De talán ez is csak feligazitott képzelgetések játéka lett volna, mert semmi sem történt. Orái elteltvén, Kennedyt költötte fel s maga Joé mellé heveredett, ki mélyen aludt.

Kennedy, első álmából verve föl, nehezen küzdött a pilláira sulyosodó álomság ellen s alig egy órai virasztás után újra elnyomta az álom. Mindhármán aludtak, nem virasztott senki. Menyí ideoig tartott Kennedy szunyadása? maga sem tudta volna megmondani. Egyszerre pokoli zaj hallatszék. Kennedy talpraugrott. A fák lángban álltak körülö.

— Tűz! tűz! — kiálta s felébreszté társait, kik megriádva keltek föl s egy lángtengert láttak maguk körül, melyben a fák recsege, sziporkázva lobogtak.

— Ah! a vadak! — kiálta Samuel. Ezek a talibák, az Al-Hadzsi marabui! Meneküljünk, gyorsan.

— Száljunk le, — mondá Kennedy, gyalog — talán még menekülhetünk!

— Világért sem; élve esznék kezeik közét; gyorsan el kell oldani a köteleket.

Joé már azon volt s egy perc múlva a Viktoria megszabadulva, majd ezer lábnyi magasságban szökkenett föl, míg az erdőből előrohano marabuk pokoli ordítással kísérték a kezeik közül kisiklott áldozatokat.

Hajnali négy óra volt. (Vége követ.)

Mindhármukat elnyomta az álomság, de azért az elővigyázatot inkább mint valaha meg kellett tartani. Az éjt szokás szerint három virasztásra osztották s az első Fergusson vette magának. Míg a más kettő álomra dült, őt gondjai ébren tartották. Izgatottsága s a holnapi nap esélyei nem hagyták álmodni szeméhez. Az erdő csendjében olykor tompa zajt vél hallani s mintha itt-ott egy távoli tűz szikrája vetne lobbot s merülne újra a sötétségbe. De talán ez is csak feligazitott képzelgetések játéka lett volna, mert semmi sem történt. Orái elteltvén, Kennedyt költötte fel s maga Joé mellé heveredett, ki mélyen aludt.

Kennedy, első álmából verve föl, nehezen küzdött a pilláira sulyosodó álomság ellen s alig egy órai virasztás után újra elnyomta az álom. Mindhármán aludtak, nem virasztott senki. Menyí ideoig tartott Kennedy szunyadása? maga sem tudta volna megmondani. Egyszerre pokoli zaj hallatszék. Kennedy talpraugrott. A fák lángban álltak körülö.

— Tűz! tűz! — kiálta s felébreszté társait, kik megriádva keltek föl s egy lángtengert láttak maguk körül, melyben a fák recsege, sziporkázva lobogtak.

— Ah! a vadak! — kiálta Samuel. Ezek a talibák, az Al-Hadzsi marabui! Meneküljünk, gyorsan.

— Száljunk le, — mondá Kennedy, gyalog — talán még menekülhetünk!

— Világért sem; élve esznék kezeik közét; gyorsan el kell oldani a köteleket.

Joé már azon volt s egy perc múlva a Viktoria megszabadulva, majd ezer lábnyi magasságban szökkenett föl, míg az erdőből előrohano marabuk pokoli ordítással kísérték a kezeik közül kisiklott áldozatokat.

Hajnali négy óra volt. (Vége követ.)

— Majd elbámulnak a négerrek, ha ezeket a holmikait itt megtalálják, — jegyzé meg Joé; — bizonyosan bálványisteneket csinálnak belőlök.

Hátra volt még a léggömbbe bevezető kémények lebontása, melyek a kigyózó-csővel közeledtek, s melyek eltávolítása, a tafata-burkolat megszerzése nélkül, a legnagyobb nehézséggel járt. De a Joé bámulatos ügyessége, ki a léggömb belsejébe bemászott, s ott — mint egy majom — félkézrel kapaszkodva tartotta magát, míg másik kezével dolgozott, — végre ez akadályon is győzedelmeskedett.

Éjfél lett, mire a munkának vége lön. Akkor, kifáradva s pihenni vágyva, hirtelen faltak valami maradékot s itt rá egy pohár hideg grogot — mert tűzők már nem volt, a minél a pálinkát fölmelegíthessék.

Mindhármukat elnyomta az álomság, de azért az elővigyázatot inkább mint valaha meg kellett tartani. Az éjt szokás szerint három virasztásra osztották s az első Fergusson vette magának. Míg a más kettő álomra dült, őt gondjai ébren tartották. Izgatottsága s a holnapi nap esélyei nem hagyták álmodni szeméhez. Az erdő csendjében olykor tompa zajt vél hallani s mintha itt-ott egy távoli tűz szikrája vetne lobbot s merülne újra a sötétségbe. De talán ez is csak feligazitott képzelgetések játéka lett volna, mert semmi sem történt. Orái elteltvén, Kennedyt költötte fel s maga Joé mellé heveredett, ki mélyen aludt.

Kennedy, első álmából verve föl, nehezen küzdött a pilláira sulyosodó álomság ellen s alig egy órai virasztás után újra elnyomta az álom. Mindhármán aludtak, nem virasztott senki. Menyí ideoig tartott Kennedy szunyadása? maga sem tudta volna megmondani. Egyszerre pokoli zaj hallatszék. Kennedy talpraugrott. A fák lángban álltak körülö.

— Tűz! tűz! — kiálta s felébreszté társait, kik megriádva keltek föl s egy lángtengert láttak maguk körül, melyben a fák recsege, sziporkázva lobogtak.

— Ah! a vadak! — kiálta Samuel. Ezek a talibák, az Al-Hadzsi marabui! Meneküljünk, gyorsan.

— Száljunk le, — mondá Kennedy, gyalog — talán még menekülhetünk!

— Világért sem; élve esznék kezeik közét; gyorsan el kell oldani a köteleket.

Joé már azon volt s egy perc múlva a Viktoria megszabadulva, majd ezer lábnyi magasságban szökkenett föl, míg az erdőből előrohano marabuk pokoli ordítással kísérték a kezeik közül kisiklott áldozatokat.

Hajnali négy óra volt. (Vége követ.)

Öt hét léghajón: Üldöztes a vadak által.

— Majd elbámulnak a négerrek, ha ezeket a holmikait itt megtalálják, — jegyzé meg Joé; — bizonyosan bálványisteneket csinálnak belőlök.

Hátra volt még a léggömbbe bevezető kémények lebontása, melyek a kigyózó-csővel közeledtek, s melyek eltávolítása, a tafata-burkolat megszerzése nélkül, a legnagyobb nehézséggel járt. De a Joé bámulatos ügyessége, ki a léggömb belsejébe bemászott, s ott — mint egy majom — félkézrel kapaszkodva tartotta magát, míg másik kezével dolgozott, — végre ez akadályon is győzedelmeskedett.

Éjfél lett, mire a munkának vége lön. Akkor, kifáradva s pihenni vágyva, hirtelen faltak valami maradékot s itt rá egy pohár hideg grogot — mert tűzők már nem volt, a minél a pálinkát fölmelegíthessék.

Mindhármukat elnyomta az álomság, de azért az elővigyázatot inkább mint valaha meg kellett tartani. Az éjt szokás szerint három virasztásra osztották s az első Fergusson vette magának. Míg a más kettő álomra dült, őt gondjai ébren tartották. Izgatottsága s a holnapi nap esélyei nem hagyták álmodni szeméhez. Az erdő csendjében olykor tompa zajt vél hallani s mintha itt-ott egy távoli tűz szikrája vetne lobbot s merülne újra a sötétségbe. De talán ez is csak feligazitott képzelgetések játéka lett volna, mert semmi sem történt. Orái elteltvén, Kennedyt költötte fel s maga Joé mellé heveredett, ki mélyen aludt.

Kennedy, első álmából verve föl, nehezen küzdött a pilláira sulyosodó álomság ellen s alig egy órai virasztás után újra elnyomta az álom. Mindhármán aludtak, nem virasztott senki. Menyí ideoig tartott Kennedy szunyadása? maga sem tudta volna megmondani. Egyszerre pokoli zaj hallatszék. Kennedy talpraugrott. A fák lángban álltak körülö.

— Tűz! tűz! — kiálta s felébreszté társait, kik megriádva keltek föl s egy lángtengert láttak maguk körül, melyben a fák recsege, sziporkázva lobogtak.

— Ah! a vadak! — kiálta Samuel. Ezek a talibák, az Al-Hadzsi marabui! Meneküljünk, gyorsan.

— Száljunk le, — mondá Kennedy, gyalog — talán még menekülhetünk!

— Világért sem; élve esznék kezeik közét; gyorsan el kell oldani a köteleket.

Joé már azon volt s egy perc múlva a Viktoria megszabadulva, majd ezer lábnyi magasságban szökkenett föl, míg az erdőből előrohano marabuk pokoli ordítással kísérték a kezeik közül kisiklott áldozatokat.

Hajnali négy óra volt. (Vége követ.)

— Majd elbámulnak a négerrek, ha ezeket a holmikait itt megtalálják, — jegyzé meg Joé; — bizonyosan bálványisteneket csinálnak belőlök.

Hátra volt még a léggömbbe bevezető kémények lebontása, melyek a kigyózó-csővel közeledtek, s melyek eltávolítása, a tafata-burkolat megszerzése nélkül, a legnagyobb nehézséggel járt. De a Joé bámulatos ügyessége, ki a léggömb belsejébe bemászott, s ott — mint egy majom — félkézrel kapaszkodva tartotta magát, míg másik kezével dolgozott, — végre ez akadályon is győzedelmeskedett.

Éjfél lett, mire a munkának vége lön. Akkor, kifáradva s pihenni vágyva, hirtelen faltak valami maradékot s itt rá egy pohár hideg grogot — mert tűzők már nem volt, a minél a pálinkát fölmelegíthessék.

Mindhármukat elnyomta az álomság, de azért az elővigyázatot inkább mint valaha meg kellett tartani. Az éjt szokás szerint három virasztásra osztották s az első Fergusson vette magának. Míg a más kettő álomra dült, őt gondjai ébren tartották. Izgatottsága s a holnapi nap esélyei nem hagyták álmodni szeméhez. Az erdő csendjében olykor tompa zajt vél hallani s mintha itt-ott egy távoli tűz szikrája vetne lobbot s merülne újra a sötétségbe. De talán ez is csak feligazitott képzelgetések játéka lett volna, mert semmi sem történt. Orái elteltvén, Kennedyt költötte fel s maga Joé mellé heveredett, ki mélyen aludt.

Kennedy, első álmából verve föl, nehezen küzdött a pilláira sulyosodó álomság ellen s alig egy órai virasztás után újra elnyomta az álom. Mindhármán aludtak, nem virasztott senki. Menyí ideoig tartott Kennedy szunyadása? maga sem tudta volna megmondani. Egyszerre pokoli zaj hallatszék. Kennedy talpraugrott. A fák lángban álltak körülö.

— Tűz! tűz! — kiálta s felébreszté társait, kik megriádva keltek föl s egy lángtengert láttak maguk körül, melyben a fák recsege, sziporkázva lobogtak.

— Ah! a vadak! — kiálta Samuel. Ezek a talibák, az Al-Hadzsi marabui! Meneküljünk, gyorsan.

— Száljunk le, — mondá Kennedy, gyalog — talán még menekülhetünk!

— Világért sem; élve esznék kezeik közét; gyorsan el kell oldani a köteleket.

Joé már azon volt s egy perc múlva a Viktoria megszabadulva, majd ezer lábnyi magasságban szökkenett föl, míg az erdőből előrohano marabuk pokoli ordítással kísérték a kezeik közül kisiklott áldozatokat.

Hajnali négy óra volt. (Vége követ.)

— Majd elbámulnak a négerrek, ha ezeket a holmikait itt megtalálják, — jegyzé meg Joé; — bizonyosan bálványisteneket csinálnak belőlök.

Hátra volt még a léggömbbe bevezető kémények lebontása, melyek a kigyózó-csővel közeledtek, s melyek eltávolítása, a tafata-burkolat megszerzése nélkül, a legnagyobb nehézséggel járt. De a Joé bámulatos ügyessége, ki a léggömb belsejébe bemászott, s ott — mint egy majom — félkézrel kapaszkodva tartotta magát, míg másik kezével dolgozott, — végre ez akadályon is győzedelmeskedett.

Éjfél lett, mire a munkának vége lön. Akkor, kifáradva s pihenni vágyva, hirtelen faltak valami maradékot s itt rá egy pohár hideg grogot — mert tűzők már nem volt, a minél a pálinkát fölmelegíthessék.

Mindhármukat elnyomta az álomság, de azért az elővigyázatot inkább mint valaha meg kellett tartani. Az éjt szokás szerint három virasztásra osztották s az első Fergusson vette magának. Míg a más kettő álomra dült, őt gondjai ébren tartották. Izgatottsága s a holnapi nap esélyei nem hagyták álmodni szeméhez. Az erdő csendjében olykor tompa zajt vél hallani s mintha itt-ott egy távoli tűz szikrája vetne lobbot s merülne újra a sötétségbe. De talán ez is csak feligazitott képzelgetések játéka lett volna, mert semmi sem történt. Orái elteltvén, Kennedyt költötte fel s maga Joé mellé heveredett, ki mélyen aludt.

Kennedy, első álmából verve föl, nehezen küzdött a pilláira sulyosodó álomság ellen s alig egy órai virasztás után újra elnyomta az álom. Mindhármán aludtak, nem virasztott senki. Menyí ideoig tartott Kennedy szunyadása? maga sem tudta volna megmondani. Egyszerre pokoli zaj hallatszék. Kennedy talpraugrott. A fák lángban álltak körülö.

— Tűz! tűz! — kiálta s felébreszté társait, kik megriádva keltek föl s egy lángtengert láttak maguk körül, melyben a fák recsege, sziporkázva lobogtak.

— Ah! a vadak! — kiálta Samuel. Ezek a talibák, az Al-Hadzsi marabui! Meneküljünk, gyorsan.

— Száljunk le, — mondá Kennedy, gyalog — talán még menekülhetünk!

— Világért sem; élve esznék kezeik közét; gyorsan el kell oldani a köteleket.

Joé már azon volt s egy perc múlva a Viktoria megszabadulva, majd ezer lábnyi magasságban szökkenett föl, míg az erdőből előrohano marabuk pokoli ordítással kísérték a kezeik közül kisiklott áldozatokat.

Hajnali négy óra volt. (Vége követ.)

Egyveleg.

— Majd elbámulnak a négerrek, ha ezeket a holmikait itt megtalálják, — jegyzé meg Joé; — bizonyosan bálványisteneket csinálnak belőlök.

Hátra volt még a léggömbbe bevezető kémények lebontása, melyek a kigyózó-csővel közeledtek, s melyek eltávolítása, a tafata-burkolat megszerzése nélkül, a legnagyobb nehézséggel járt. De a Joé bámulatos ügyessége, ki a léggömb belsejébe bemászott, s ott — mint egy majom — félkézrel kapaszkodva tartotta magát, míg másik kezével dolgozott, — végre ez akadályon is győzedelmeskedett.

Éjfél lett, mire a munkának vége lön. Akkor, kifáradva s pihenni vágyva, hirtelen faltak valami maradékot s itt rá egy pohár hideg grogot — mert tűzők már nem volt, a minél a pálinkát fölmelegíthessék.

Mindhármukat elnyomta az álomság, de azért az elővigyázatot inkább mint valaha meg kellett tartani. Az éjt szokás szerint három virasztásra osztották s az első Fergusson vette magának. Míg a más kettő álomra dült, őt gondjai ébren tartották. Izgatottsága s a holnapi nap esélyei nem hagyták álmodni szeméhez. Az erdő csendjében olykor tompa zajt vél hallani s mintha itt-ott egy távoli tűz szikrája vetne lobbot s merülne újra a sötétségbe. De talán ez is csak feligazitott képzelgetések játéka lett volna, mert semmi sem történt. Orái elteltvén, Kennedyt költötte fel s maga Joé mellé heveredett, ki mélyen aludt.

Kennedy, első álmából verve föl, nehezen küzdött a pilláira sulyosodó álomság ellen s alig egy órai virasztás után újra elnyomta az álom. Mindhármán aludtak, nem virasztott senki. Menyí ideoig tartott Kennedy szunyadása? maga sem tudta volna megmondani. Egyszerre pokoli zaj hallatszék. Kennedy talpraugrott. A fák lángban álltak körülö.

— Tűz! tűz! — kiálta s felébreszté társait, kik megriádva keltek föl s egy lángtengert láttak maguk körül, melyben a fák recsege, sziporkázva lobogtak.

— Ah! a vadak! — kiálta Samuel. Ezek a talibák, az Al-Hadzsi marabui! Meneküljünk, gyorsan.

— Száljunk le, — mondá Kennedy, gyalog — talán még menekülhetünk!

— Világért sem; élve esznék kezeik közét; gyorsan el kell oldani a köteleket.

Joé már azon volt s egy perc múlva a Viktoria megszabadulva, majd ezer lábnyi magasságban szökkenett föl, míg az erdőből előrohano marabuk pokoli ordítással kísérték a kezeik közül kisiklott áldozatokat.

Hajnali négy óra volt. (Vége követ.)

Mindhármukat elnyomta az álomság, de azért az elővigyázatot inkább mint valaha meg kellett tartani. Az éjt szokás szerint három virasztásra osztották s az első Fergusson vette magának. Míg a más kettő álomra dült, őt gondjai ébren tartották. Izgatottsága s a holnapi nap esélyei nem hagyták álmodni szeméhez. Az erdő csendjében olykor tompa zajt vél hallani s mintha itt-ott egy távoli tűz szikrája vetne lobbot s merülne újra a sötétségbe. De talán ez is csak feligazitott képzelgetések játéka lett volna, mert semmi sem történt. Orái elteltvén, Kennedyt költötte fel s maga Joé mellé heveredett, ki mélyen aludt.

Kennedy, első álmából verve föl, nehezen küzdött a pilláira sulyosodó álomság ellen s alig egy órai virasztás után újra elnyomta az álom. Mindhármán aludtak, nem virasztott senki. Menyí ideoig tartott Kennedy szunyadása? maga sem tudta volna megmondani. Egyszerre pokoli zaj hallatszék. Kennedy talpraugrott. A fák lángban álltak körülö.

— Tűz! tűz! — kiálta s felébreszté társait, kik megriádva keltek föl s egy lángtengert láttak maguk körül, melyben a fák recsege, sziporkázva lobogtak.

— Ah! a vadak! — kiálta Samuel. Ezek a talibák, az Al-Hadzsi marabui! Meneküljünk, gyorsan.

— Száljunk le, — mondá Kennedy, gyalog — talán még menekülhetünk!

— Világért sem; élve esznék kezeik közét; gyorsan el kell oldani a köteleket.

Joé már azon volt s egy perc múlva a Viktoria megszabadulva, majd ezer lábnyi magasságban szökkenett föl, míg az erdőből előrohano marabuk pokoli ordítással kísérték a kezeik közül kisiklott áldozatokat.

Hajnali négy óra volt. (Vége követ.)

(*Allatok eledele.*) Linné, a híres természet-tudós állítása szerint a szarvas-marha 276-féle növényt eszik meg s 218-félét hagy érintetlenül; a kecske 449-félét eszik s 126-félét nem; a juh 387-félét eszik és 141-félét nem; a ló 262-félét szeret s 212-félét kerül, s végre — ki hitte volna, hogy a disznó az előbbieknél annyira kényesebb legyen? — a sertés csak 72-féle növényfajt eszik meg és 171-féléhez hozzá se nyul.

(*A „humbug“ szó eredete.*) A „humbug“, mely mostanában oly általánosan használt kifejezés lett, nem egyéb, mint a „Hamburg“ szó elrontása s eredete a következő: — Egy időben, mikor Európa szárazföldén háború dühöngött, Hamburgban annyi hamis tudósítást és hazug hírt kovácsoltak és bocsátottak világra, hogy Angliában utoljára, ha valaki valamit nem akart elhinni, azt mondotta: „Ön ezt a hírt Hamburgból kapta“ vagy pedig: „Hamburg az egész“ s így jött aztán létre és vált közönségesé a „humbug“ kifejezés.

(*A „hashish“ Párisban.*) A keletieknek e híres kábító szere, bárha Európában szigorúan tiltva van annak élvezete, maig is kapható Párisban „első rendű havannah“ név alatt. Bizonyos Pancart nevű urat nemrég zárták be annak árulása miatt. E sajátságos keleti szer a legrendkívülőbb izgatottságra hozza élvezőit, mert miután abból az illető evett vagy szivarból egy kevés adagot magához vett, mint Dantés Edmond a Dumon „Monte-Christo“-jában, azonnal a hetedik mennyországban képzele magát s igen csábító víziói vannak. Ezután mély, de igen kártékony, egészségtelen álomba merül s rendszeren a lehevesebb lázra ébred föl. Pancarthot a rendőrségnél egyik háladatlan „kundschaft“-ja árulta be, kit a hosszu, kéjes alvás után lelkiismeretfurdalások fogtak el. A rendőrség Pancart boltjában több mint 1200 ilyen tiltott szivart foglalt le.

(*Felfedezések Salamon korából.*) A „Weserztg“ kivonattal közli Mauch levelének, melyet az 1872. nov. 2-áról Mohr S. afrikai utazóhoz intézett, és melyben délkeleti Afrikában tett fölfedezéseiről szél. Nem kevesebbet állít, mint hogy a régi Ophirt, a sábai királyok székvárosát fedezte föl. A két főom, — Salamon templomának utánzata, s egy torony, melyet a körülfekvő maradványokkal együtt a sábai királyi palotájává varázsol a fölfedező képzelete — még 80 láb magas, vakolat nélküli falakat mutat; czedrusfa alkalmazását mindkettő mutatja. Fölfedező nézetét, hogy e romok a sábai királyok korából valók, megerősíték a bennszülöttek is azon állításukkal, hogy 40 éve még ő-zsívív szertartás áldozatokat mutattak be az ottani heggyen, a lapályon fekvő kőrepületet pedig a nagyaszony házának nevezik. Mauch még sok egyebet is fölfedezett, a mi előtte kétségtelenné teszi, hogy csakugyan Salamon korával van dolga.

(*Felfedezések Salamon korából.*) A „Weserztg“ kivonattal közli Mauch levelének, melyet az 1872. nov. 2-áról Mohr S. afrikai utazóhoz intézett, és melyben délkeleti Afrikában tett fölfedezéseiről szél. Nem kevesebbet állít, mint hogy a régi Ophirt, a sábai királyok székvárosát fedezte föl. A két főom, — Salamon templomának utánzata, s egy torony, melyet a körülfekvő maradványokkal együtt a sábai királyi palotájává varázsol a fölfedező képzelete — még 80 láb magas, vakolat nélküli falakat mutat; czedrusfa alkalmazását mindkettő mutatja. Fölfedező nézetét, hogy e romok a sábai királyok korából valók, megerősíték a bennszülöttek is azon állításukkal, hogy 40 éve még ő-zsívív szertartás áldozatokat mutattak be az ottani heggyen, a lapályon fekvő kőrepületet pedig a nagyaszony házának nevezik. Mauch még sok egyebet is fölfedezett, a mi előtte kétségtelenné teszi, hogy csakugyan Salamon korával van dolga.

(*Felfedezések Salamon korából.*) A „Weserztg“ kivonattal közli Mauch levelének, melyet az 1872. nov. 2-áról Mohr S. afrikai utazóhoz intézett, és melyben délkeleti Afrikában tett fölfedezéseiről szél. Nem kevesebbet állít, mint hogy a régi Ophirt, a sábai királyok székvárosát fedezte föl. A két főom, — Salamon templomának utánzata, s egy torony, melyet a körülfekvő maradványokkal együtt a sábai királyi palotájává varázsol a fölfedező képzelete — még 80 láb magas, vakolat nélküli falakat mutat; czedrusfa alkalmazását mindkettő mutatja. Fölfedező nézetét, hogy e romok a sábai királyok korából valók, megerősíték a bennszülöttek is azon állításukkal, hogy 40 éve még ő-zsívív szertartás áldozatokat mutattak be az ottani heggyen, a lapályon fekvő kőrepületet pedig a nagyaszony házának nevezik. Mauch még sok egyebet is fölfedezett, a mi előtte kétségtelenné teszi, hogy csakugyan Salamon korával van dolga.

(*Felfedezések Salamon korából.*) A „Weserztg“ kivonattal közli Mauch levelének, melyet az 1872. nov. 2-áról Mohr S. afrikai utazóhoz intézett, és melyben délkeleti Afrikában tett fölfedezéseiről szél. Nem kevesebbet állít, mint hogy a régi Ophirt, a sábai királyok székvárosát fedezte föl. A két főom, — Salamon templomának utánzata, s egy torony, melyet a körülfekvő maradványokkal együtt a sábai királyi palotájává varázsol a fölfedező képzelete — még 80 láb magas, vakolat nélküli falakat mutat; czedrusfa alkalmazását mindkettő mutatja. Fölfedező nézetét, hogy e romok a sábai királyok korából valók, megerősíték a bennszülöttek is azon állításukkal, hogy 40 éve még ő-zsívív szertartás áldozatokat mutattak be az ottani heggyen, a lapályon fekvő kőrepületet pedig a nagyaszony házának nevezik. Mauch még sok egyebet is fölfedezett, a mi előtte kétségtelenné teszi, hogy csakugyan Salamon korával van dolga.

Melléklet a Vasárnapi Ujság 51-ik számához 1872. decz. 22.

Lapjaink t. előfizetőit kiadó-hivatalunk az előfizetési pénzek mielőbbi beküldésére kéri, hogy a közeledő új év elején a lapok küldésében fönnakadás ne történjék. Egyszermind ugyancsak kiadó-hivatalunk figyelemztetése folytán arra kell fölkérnünk t. előfizetőinket, hogy az előfizetések alkalmával ugy neveiket, mint a hely és posta nevét lehető tisztán kiírni sziveskedjenek, miután a nehezen olvasható czimek sok tévedésre s számos reklamációra szolgáltatnak alkalmat. Legezészerűbb a levélben, vagy a posta-utalványra ragasztva, a lefolyt évi nyomtatott ezimszelvényből egy példányt beküldeni.

T Á R H A Z.

Irodalom és művészet.

(*Új könyvek.*) Kiadóink a karácsoni ünnepek előtt és táján rendszeren nagyobb mennyiségű kiadásokkal gazdagítják a könyvpiacot és irodalmat. Most is oly tetemes küldeményeket vettünk, hogy egyes munkák kiváló értékes és érdekes volta mellett is, kénytelenek vagyunk róluk egyelőre csak röviden szólnani.

Heckenast Gusztáv kiadásában a mult számunkban említett munkák (Horváth Mihály „Magyarország történelme“ és Ballagi „Új teljes magyar-német szótár“) kívül megjelentek még: „A magyar korona területén fekvő összes vasutakon érvényes vasuti útszabályzat, betürendes tárgymutatóval ellátva. Ára e nagyon hasznos könyvecskének 50 kr. — Három iskolai könyv: „A magyar nemzeti irodalom története vázlatban“. Felsőbb nép- és polgári iskolák, nőnevelők és tanítóképezdék számára írta Somor Károly. Ára 60 kr. — „A görög irodalom története.“ A gimnázium felsőbb osztályainak használatára írta Köpésdy Sándor. Ára 90 kr. — Dr. Lutter Nándor „Módszeres vezérkönyv a népiskola mennyiségterádhos“. Harmadik füzet. Ára 50 kr. E derék tanítási könyvből még egy füzet lesz hátra (a 4-ik füzet) a hatodik elemi osztály tananyagát magában foglaló. — A szép kiállítású „Történelmi könyvtár“-ból, mely az ifjúságnak van ajánlva, „Washington élet- és jellemrajza“ jelent meg Irving, Bancroft és mások nyomán írta László Gyula tanár. Ára 40 kr. — „Mesekönyvecské“-nek 8. és 9. füzetében van „Öt mese Répafi nevű hegyi tündérről“ és „Csalavér róka története“. Ára mindenik füzetnek külön 50 kr. A „kis nemzeti múzeum“ 20-dik füzeté „Tréfas versek“ összeválogatta Györfly Iván. Ára 50 kr.

„Athenaeum“ könyv-kiadóhivatalától a következő új könyveket vettük: Jókai legújabb regénye az „Arany ember“ öt kötetben. Ez érdekes regény, hogy minél inkább elterjedhesen, szép nagy betűs nyomtatásban van kiállítva. Ára 5 ft. — Bernáth Géza „Keletésiai utasás“. Ára 1 ft. 50 kr. Bernáth G., mint az osztrák-magyar keletázsiai expedíció egyik tagja ez érdekes kötetben írta le tapasztalatait. — Az „Athenaeum nagy képes naptára“ az 1873-ik évre. Tartalmáról már egyik előbbi számunkban megemlékeztünk; ára 1 ft. — Hunfalvy János „Ég és föld vagyis csillagászati földrajz“ című könyve kitünő források után, nem szakutódok, hanem általában a nagy közönség számára van írva, a legszükségeseb mennyiségint ismeretek előrebocsátásával s a szöveg közönytómott 70 magyarzó fametszettel. A csillagászatból és mennyiségtanból megvan e műben mindaz, mi a földrajzra néve szükséges, világosan, érthetőleg írva. Sajátlag és mű a szerző földrajzi kézikönyvének első kötetét képezi. A 331 lapra terjedő kötet ára 2 ft. 50 kr.

Rákóczi Már sokot díszes kiállítású és becses munkákat bocsátott ki: „Faust“. Götte tragédiája, magyarra fordította Döcsey Lajos. Irodalmunk e klasszikus mű meglegőben sikerült fordítása által mindenestre nyert, dacára, hogy nyelve nem mindenütt egyforma magyar zamatu. Ára füze 2 ft. Pompás díszkötésben 3 ft 20 kr., díszkötésben Kaulbach fényképeivel 4 ft. — Rákóczi Jenő színműveit két kötetben. A színirodalmi munkák nyomtatásban is forgalomba bocsátása által mindig nyernek, ha értékesek, mindig vesztenek, ha gyarlók. Rákóczi e két kötetet az olvasó közönség és a komolyabb bírálat elé bocsátva, a napi sz

miután Debreczenben 14 évig működött mint lelkész és a református egyházaknak, szinte az egész két házra kiható működését püspöke. Az ünnepek a nagytemplomban 11 órakor vette kezdetét, a Rákóczi-harang meghuzásával. Révész Imre tartalmas emlékbeszédet tartott, melyben elmondta a Mészáros Péter életvázlatát, egyházi működését s ennek hatását. A nagytemplombeli ünnepély 1/2 óra után ért véget, a harangok meghuzásával. Ugyanaz nap d. u. a főiskolai ifjuság is rendezett Mészáros ünnepélyt négy különböző helyen: a főiskolai imateremben, s három külső népiszkolai helyiségben, hol az ifjuság tartott felolvasásokat és szavakat.

Mi újság?

(A honvédelmi miniszteri tárcsa) betöltését illetően a hivatalos lap a következő királyi kéziratot közli: „Kedves miniszteri tanácsos Szende! Magyar miniszterelnököm előterjesztése folytán önt ezennel magyar honvédelmi miniszteremmé kinevezem. Kélt Budán, 1872. évi december hó 15-én. Ferenc József, s. k. Salávy József, s. k.“

(A képviselőház) karácsonyi szünetje decz. 19-én kezdődött meg. A decz. 17-ki ülésben a 45 millió kölcsön tárgyalását végezték be, a mely alkalommal Ghyoz Kálmán nagy beszédet tartott a folytatandó pénzügyi politika tervéről s kétes számításait sorolva elő. Utána Madarász és Pulszky, Tisza Kálmán és Helyi szólottak, mire névszerinti szavazás következett. Ennek eredménye az lett, hogy a ház az ötvennégy milliós kölcsönt elfogadta; a balközép nagy része is „igen“-nel szavazott. A gyűlés elején elhatározták, hogy az elnöki székre jövőben egy pártoktól álló ösenegyű-sodrony illeszkedjék; most ugyanis az elnöki széket oly csemetyűszerkezett van, melylyel külön lehet jelt adni a jobb és külön a baloldali folyosóra. Jankovics azt tapasztalta, hogy az elnök, szavazások alkalmán többnyire csak a jobboldali folyosóra szóló gombot nyomja meg; oly csemetyűszerkezett indítványozott tehát, mely a ház minden helyiségére kiterjedjen s ezt elfogadták. — A decz. 18-ki ülésben a pénzügyekre vonatkozó jogszabályok érvényben hagyásáról és a pénzügyi főtörvényszék megszüntetéséről, a budapesti kereskedelmi és váltótörvényszék bírói személyzetének szaporításáról, az 1873. évben kiállítandó újonczok megajánlásáról, s a magyar állam területén kiegészítendő lovaszerek fölemelt békeállományának fedezéséről szóló törvényjavaslatokat tárgyalták és fogadták el.

(Természeti rikaságok.) A „Bihar“ szerkesztőségének Nagyváradon másodikrendű málnával rakott ágat küldtek megtekintés végett. Az „Alföld“ szerkesztőségébe pedig érett másodtermésű meggyet küldött be valaki. A beküldő egyzersmind megjegyzi, miszerint bár életkorának 57. évét már elérte, de ily ritkaságra, hogy t. i. a meggy másod ízben is termett volna, nem emlékszik, holott az alma és körténél hasonló meleg időjárás mellett ez megszokott történni.

(A hivatalos jelentések) szerint Budán decz. 17-én 4, decz. 18-án 2 kholeraeset, Pesten 17-én és 18-án 16-16 betegedési eset fordult elő.

(A kholera legelső áldozata Budán.) Dr. Kovács Imre, törvényszéki orvos azt a jelentést tette a budai kapitányságnál, hogy Szabó Julia, ki mint a kholera első áldozata van bejelentve, nem a járványos betegségre, hanem arsenicum és réz által történt mérgezésnek lett áldozata. A kapitányság, noha a jelen esetben nagyon valószínű, hogy Szabó Julia (ki családát a vizivárosban) öngyilkossági szándékból vette be a mérget, nem mulasztja el a szükséges nyomozásokat, miután Kovács orvos még arra is figyelmeztette, hogy gonosztevők, kik a kholera és mérgezés, s kivált az arsen-mérgezés közti hasonlóságot ismerték, a járvány leple alatt sokszor titkát már alávaló mesterségüket; ennek folytán tehát kivá-

natos megnyugtanni a közönséget a felől, hogy a rendőrség ez irányban is éberem órkodik.

(Háasság.) Erődi Béla, a „Hon belmunkatársa, a napokban jegyezte el a Tettau Irma k. a.-t. Oblath Frigyes, a hivatalos lap munkatársa és semmitiszéki fogalmazó, folyó hó 25-én tartja esküvőjét Fridrich Laura kisaszonnyal.

(Szeínhárbablás.) A győri színházat megpróbálták. A tettesek az egyik oldalajtón törtek be, s elvittek több hegedűt és fuvolát, több páholyból pedig a pokroczokat.

(Magyar hordárok Bécsben.) Bécsben, tekintettel a jövő évi világkiállítás tartama alatt nagy számban oda érkezendő magyar vendégekre, már most is magyarul beszélő hordárok vannak felállítva, kiket fővegükön alkalmazott „magyar“ feliratu kis tábláról lehet megismerni.

(Halálösök.) Szabadságharcunk egyik derék katonája: Ehrenbrucki Driquet Péter, volt honvéd alezredes, e hó 14-kén elhunyt a fehérmegyei Velenczén, 54 éves korában. Bajtársai és ismerősei mély részvéte mellett e hó 16-án temették el. — Desseoffy János, kir. táblabíró, deczemb. 14-én éjjel az uralgó járvány áldozatává lett. Az elhunytban a bírói kar egyik jeles tagját; családjá kitünő, gyöngéd családapát; barátai megnyerő modoru s szíveslye barátot veszítették el. — Özy Madarassy Jánosné, Madarassy Pál pénzügyminiszteriumi miniszteri tanácsos anyja, közelébb hunyt el Budán 70 éves korában. — Özy Holényi Ferencné, szül. Simor Erzsébet, Simor János herceg-prímás legidősb nővére, folyó hó 10-kén tüdőszélhűdés következtében elhunyt. — Lőcséről gyászlapot kaptunk, mely Hanthó Lajos kir. igazgató s főrealtanodai rendes tanár nejének: született Whitnall Harriet asszonynak halálát jelenti. E korán, 39 éves korában, elhunyt nő angol származású volt s atyja egykor a lánchid építéséhez jött hazánkba. Leánya itt teljesen megmagyarosodott. — Benedy Gyulát, Pestmegye bizottmányi tagját súlyos vesztéséért; neje szül. Vicsián Otília asszony e hó 17-dikén 34 éves korában elhunyt.

Nemzeti színház.

Péntek, decz. 13. „Az idegesség“. Vigjáték 3 felv. Irta Sardon V. ford. Felek. Szombat, decz. 14. „Ernani“. Opera 4 felv. Zenéjét szerz. Verdi. Vasárnap, decz. 15. „A cigány“. Eredeti népszínmű 3 felv. Irta Szigligeti. Hétfő, decz. 16. „A nő-uralom“. Vigjáték 3 felv. Irta Szigligeti. Kedd, decz. 17. „Hamlet“. Opera 5 felv. Zenéjét szerz. Thomas A. (Boór Etelka k. a. táncművész, és Odrý Lehel vendégfőléptéül). Szerda, decz. 18. „A fősvény“. Vigjáték 5 felv. Irta Molière; ford. Kazicz G. Csütörtök, decz. 19. „A tévedt nő“. Opera 4 felv. Zenéjét szerz. Verdi.

Szerkesztői mondanivaló.

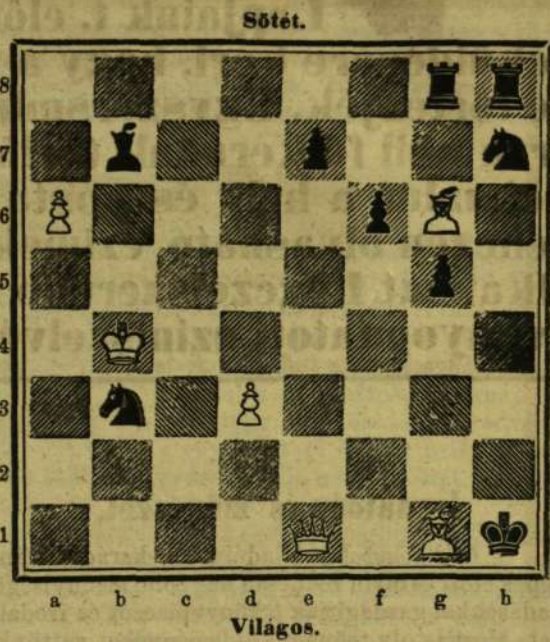
— Bécs. „A tavasz virágzó hónapja ban vala, egy virasztó reggel színfényvesztő tünderözönében és vidámban látszék elhíreleni szelőköt az ég, Flórencea láthatárán felül. Kéjes előjelent, üdvözö süssogás elhangozzék át a felhőtelen légszobában, a természet újra kelő tavaszt megzenderelve. Oh biz hűek! a te jelző micsoda jól illekk nekzed azon napon virágzó város! Hát ez micsoda gallimathias! és így tart végig másfél iven át! Csime ugyan nincs, sem forrás megnevezte, de a kisérő levél azt mondja, hogy „a kisérlet olaszból van fordítva“ és vélemez nyere szerint prózának is jó lehetne. Hát még minak, a szent-séges istenekre! Talán versnek is megjárna. De édes ur, nem jó ez sem versnek, sem prózának, sem értelmes beszédnek, de még félrebeszélésnek is stulten. — Tasnad B. L. A „gondolatok“ sem tartalomban, sem kifejezésben nem újak. A versekben nincs elég él és elevenség. — K. F. Az epigrammák kéziratban dicséretes gyakorlatok; nyomtatva gyenge kisérletek volnának. — R. Kozár. V. I. Ily magántermés zetti polemikiakba nem bocsátkozhatunk. — B. Gyarmat. L. S. Aligha volna érdekes közönségünk előtt. — Debreczen. F. G. Az, a kihez a levél szolt, néhány napig nem volt Pesten; most megjött s válaszol egy-két nap alatt.

HETI-NAPTÁR.

Table with columns for dates and events: Dec. 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28. Includes names like F. Zeno, Flávid, Dániel, Spiridon, Karacs, Estrat, Thyrus, Aléuther, Argueus.

SAKKJÁTÉK.

682-ik sz. f. — Pap Dezsőtől (Miskolczon.)

Világos indul s a negyedik lépésre mattot mond.

A 677-ik számú feladvány megfejtése.

(Gérecz Károlytól Sárospatakon.)

- 1. Kgl-h3 Hh6-g4†
2. Kh2-g2† Hg4-h6
3. Bh1-el Hh6-f5
4. Ba8-g8† Kh8-g8
5. Bel-e8 matt.

Helyesen fejtették meg: Veszprémben: Fülöp József. — Miskolczon: Oszenthe József. — Gelsen: Glesinger Zsigmond. — Jászkiáron: Galambos István. — Kecskeméten: Galambos László. — N-Szalontán: Kovács Albert. — A pesti. sakk-kör.

Előfizetési felhívás

VASÁRNAPI UJSÁG és Politikai Ujdonságok

1873-ik évi folyamára.

(Ismeretterjesztő és politikai hetilap. — Az egyik számos eredeti képpel illusztrált; a másik rendkívüljelmekkel bővítve.)

Előfizetési feltételek:

Postán küldve vagy Pesten házhoz hordva.

A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok

Egész évre (január—december) 10 ft. Félévre (január—június) 5 "

Csupán a Vasárnapi Ujság:

Egész évre (január—december) 6 ft. Félévre (január—június) 3 "

Csupán a Politikai Ujdonságok:

Egész évre (január—december) 5 ft. — kr. Félévre (január—június) 2 50 "

Egyes előfizetések legzélszeribben postai utalvány által eszközölhetők, a melyre bérmentésítésül csak egy darab 5 krajczáros bélyeg kívántatik.

Tíz előfizetést példányra gyűjtőinknek egy tisztelt példánnyal szolgálunk.

A Vasárnapi Ujság és P. Ujdonságok kiadó-hivatala (Pest, egyetem-utca 4. sz. a.)

Melléklet: Előfizetési felhívás a „Divat“ szépirodalmi s divatlap 1873-ik évi folyamára.

TARTALOM.

Szende Béla (arckép). — A magvető. — A magyar házassági szokások. V. — Az Alpok világa (két képpel). — Képek a hazai népletekből (képpel). — Intézmények hatása a nemzetiségre. — A Bessenyei-ünnepe. — Öt hét léghajón (képpel). — Egyvle. — Tarház: Irodalom és művészet. — Közintézetek, egyletek. — Egyház és iskola. — Miujság? — Nemzeti színház. — Szerkesztői mondanivaló. — Sakkjáték. — Heti-naptár.

Feladás szerkesztő Nagy Miklós, (L. magyar-utca 21. sz.)

HIRDETÉSEK.

Rumburgi, hollandi, irlandi, creas-vászon.

Karácsonyi ajándékokul ajánlja MÖSSMER JÓZSEF rumburgi vászonraktára

A „MENYASSZONYHOZ“

uri-utca és zsbírus-utca szögletén 10. sz. báró Orozy György-féle házban.

Fehér vászon zsebkenők 2.75, 3, 4, 5, 6, egész 15 ft. Chiffon ingek himzett vászon mell-betéttel 6, 7, 8, 10 ft. Színes batizt-kenők 6 db. 8, 10, 12 ftig. Valódi angol oxford ingek 4, 4 ft. 75 kr. Angol vászon-batizt kenők 7, 8, 9, 10, 14 ft. Török törülközők 11, 15, 18 ft. Francia finom vászon-batizt kenők tucatja 10-80 ft. Fehér damast törülközők tucatja 6, 7, 8, 9, 10-20 ft. 6 személyre való damaszt-garnitúra 6, 7, 8, 9, 10 egész 18 ftig. Himzett vászon-batizt kenők 4-20 ftig. Női corsettek 2, 2.50, 3, 4, 5, 6-8 ftig. Színes férfi ingek 2.20, 3, 4, 5, 6-10 ft. 12 személyre való damaszt-garnitúra 12, 14, 16, 18, 20, 25, 30, 40-50 ft. Fehér chiffon férfi ingek 2.20, 2.60, 3 ftig. s egyéb vászon-árult

a legolcsóbb szabott árakon. 1424 (4-6)

8/4, 9/4, 10/4, ágylepedők és kész női és férfi fehérműek.

Karácsonyi és ujévi ajándékokul

ajánl

SZOMMERFELD ÉS FÖRSTER

papir-, író és rajzeszköz-kereskedés

Pesten, hatvani-utca 6. sz.

a legjutányosabb árakon:

Rajzeszközöket 1 ftről 30 ftrig. Festéket, 1 láda 25 krtól 7 ft. 50 krig. Rajzpapírt, minden minőség- és nagyságban. Tollkést, restollat, fekete és színes írónt. Irodai mappát, gyermek hát-tarisznyát plüsch vagy bőrből. Női varró-táska, bagaria vagy bárszony külsővel.

Női kézi-kosár, varró- és himző eszközökkel. Pénz- és szivar-tárcsa bagariabőr-ből. Album, zenével vagy a nélkül. Jegyzékkönyv. Banko- és váltó-táska. Irodai és utitténtartató. Fall naptár.

Továbbá sokféle társasági játékok, u. m. királyi játék, párisi ostrom, színház, lovadás, tévedkert, iskola, lövésény, amerikai utazás. Minden skatulya tartalmaz egy nyomtatott felvilágosítást magyar nyelven. Ara egy skatulyának 1 ft. 50 kr. Azonkívül készitünk látogató-jegyeket minden alakban; francia, angol vagy honi levélpapírokat monogrammal vagy anélkül, nem különben ujévi köszöntő-jegyeket. 1429 (1-4)

Videki megrendelések pontosan eszközöltenek.

!Tessék elolvasni!

A pénzbecsének alantli állása végett a következő cikkek rendelhetők meg, mérsékelt áron s utánvét mellett, u. m.:

Table with columns for item names and prices: 5 font eredeti Domingo kavé, 1 font orosz thea, 1 zománcozt thea-szelenceze 1/2 font, 5 finom Portorico, finom Melange thea tartalommal 1 50, 5 Lagualra, 1 Ugyanas 1/4 font tartalommal, 5 arany Java, 1 pint brazilliai rum .90 kr. és 1 ft., 5 finom Cuba, 1 Cuba rum, 5 legfin. Cuba, 1 valódi Jamaika rum, 5 Cuba gyöngy kavé, 1 legfinomabb Jamaica rum, 5 Java gyöngy, 5 palaczk Duc de Montebello, 5 Mecca valódi arábai, 5 Vix Bara, 5 uso, 5 belföldi pezsgő, 1 Pecco virághéa, 3, 4, 5, 6, 5, 5, 1 Melange, 3, 4.

Az itt elősoroltakon kívül ajánlok még minden az e szakba vágó fűszer s gyamatúru cikkekkel, melyekkel raktáram mindenkor gazdagon el van látva, a legjutányosabb árakkal. — Az árucikknek friss jó minőségéért — pontos szolgálat mellett jótállás biztosítatik.

Midőn a t. cz. közönségnek, valamint a polgári- s urasági nagyobb háztartásokat illetőleg, — a fentbejegyzett igen mérsékelt árakat szives figyelembe ajánlani szerencsém volna, számos megrendelés reményében kitünő tisztelttel maradtam

Lukovits József.

1400 (9-0) Pesten, az országút-s czukor-utca sarkán, 20. szám alatt.

Az elveszett okmányok.

Angol-amerikai elbeszélés.

Fordította Kuliffay Ede.

(8-rét, 176 lap) füzve 60 kr.

H. Reitzenbeek.

Franz Stelzhamer.

(8., 98 Seiten.) Geh. 80 kr.

P. K. Rosegger.

In der Einöde.

Erzählung in zwei Büchern.

(8., 336 Seiten.) Geheftet 2 fl. 40 kr.

Studien

von

Adalbert Stifter

Dritter Band.

Gr. Octav. Prachtausgabe mit 4 Stahlstich-Vignetten, geheftet 3 fl.

LECHNER JÓZSEF

ÓRÁS,

váci-utca 5-ik szám alatt

ajánlja dúsan felszerelt

óra-raktárát

karácsonyi és ujévi ajándékokul.

Nagy választékosság illatszereknyekben, Flagon, Flagonier, fésűk, kefégarbiturákban.

Haj-üditő

(Haar-Restorer).

A legkitünőbb szer, hogy már az ősz hajának is előbbi eredeti szinét és fényét visszaadja, a nélkül, hogy a haját festené.

Ezen Haar-Restorer nem hajfesték, semmi olajat nem tartalmaz. korpát s minden tisztátalanságot a fejről eltávolít, s a hajak kihullását megakadályozza.

valódi minőségben egyedül kapható

Vértessi Sándor,

királyi magyar illatszerésznel.

Pesten, Kristóf-tér 1. sz.

Levélbeli megrendelések utánvét mellett pontosan eszközöltenek.

Levélbeli megrendeléseknél a cím után pontosan eszközöltenek.

Füstölő tárgyak (Rafraichiseur) a levegő tisztítására háló-, ebédlőszobákban, salonokban stb. felette ajánlható.

Szepesi

kárpátnövények kivonata

Fáykiss C. orvostudor által Késmárkon mell- és tüdőbajokban szenvedők számára.

A leggondosabban összegyűjtött és kizárólag alkalmas szepesi kárpáti fűnövényekből készíte kitünő hatásúak bebizonyult szer köhögés, rekedtség, könyví hurutos izgalmak, nyelő- és lélegeztőszerek, görcsös, idegzes, nehékes lélegzetű köhögés rohamoknál, székellenség, oldalszurások, idült tüdőbajok, tüdőkörosok görcsös és gyengítő izzádsáinál, sőt a tápnedvek meggyüléséből származó betegségeknel, valamint gyomor- és általános testi-elgyengülés ellen is.

A szepesi kárpátnövény thea, és szepesi kárpátnövény bonbonok használata Fáykiss orvostudortól legjobb eredményt nyújtják. 1380 (4-5)

Árak: 1 üveg kivonat használati utasítással együtt 75 kr. o. é. 1 csomag thea „ „ 25 kr. o. é. 1 skatulya bonbon „ „ 35 kr. o. é.

A tárgyak beszerezhetők magánál a készítőnél Fáykiss gyógyszerésznel Késmárkon; továbbá Pesten: Török József király-utca 7-ik szám. — Thallmayer et Comp. — Kochmeister. — Zubek és Batory egyetmetér.

Árleszállítás.

Wheeler és Wilson-féle
varrógépek — Manufacturing — Kompagnie
New-Yorkban,

van szerencséjük ezennel köztudomásra jutni, hogy gyártmányaik árait leszállították, s hogy azok csak a magyar koronaországok képviselőjénél

OHM C. O. Pesten,
József-tér 15-ik sz. alatt

kaphatók s rendelhetők meg általa a valódi s dicséretesen ismert családi varrógépek 70 ftól kezdve s feljebb. Ez alkalommal bátrak vezetésénél, bár honnan tétetnének is ajánlatok, azok a vevők tévára vezetésénél nyugszanak, s óvunk mindenkit az efféle lelkiismeretlen varrógép-kereskedőtől, kik nem állják vedmarkukat a bélyegünket meghamisítani.

Illusztrált árjegyzékek egész kiegészítéssel szolgáltatnak ki s küldetnek meg. 1290 (20-34)

Árleszállítás.

Női divatkelmek . . . . . — ft. 32 krtól felfelé.

Csikos selymekelmék . . . . . 1 » 40 » »
Sima selymekelmék minden színben . . . . . 2 » — » »
Fekete selymekelmék . . . . . 1 » 75 » »

Elegans kész női ruhák (Costumes). Téli posztó Jaquettes és kópönyek.
Selyem bársony felöltők. Téli kendők sat.

a legjutányosabb áron. 1418 (3-5)

KELLER és ZSITVAY
selyem- és női divatárak raktárában Pesten,
szervita-tér 6-dik szám.

Pest, uri-utca 4-dik szám.

Kérem figyelembe venni.
A jelen idényre alkalmazott

női divatkelmek: selyem, s minden ezen szakmába vágó árúk, rendkívül leszállított áron kaphatók

Pollák Zsigmond-nál
Pest, uri-utca 4-dik szám, Pest.

Fekete ternek-ripszek, minden minőségben 80 krtól feljebb. Kész felöltőnyők 5 krtól kezdve, ugyszintén elkészülhetnek legújabb női ruhák 12 óra alatt legjutányosabb áron. Minták kívánatra bérmentve küldetnek. 30 frton felüli megrendeléseknél 5% leszállítatik, esomagolási díj nem számítatik.

Pest, uri-utca 4-dik szám.

1428 **Egy 2 krajczáros** (2-3)

levelezési lapkán tessék Beck Jakab-tól Pest, sz. Ferencz-iek-tere 2 ik szám az uri-utca sarkán egy árjegyzéket megrendelni, melyben a küszöbön álló Karácsonyi és ujévi ünnepekre a leghasznosabb s minden rangukhoz alkalmas tárgyak bámulatos olesó árért találhatók!

Odontaline,
szájvíz
Maczuzki A. illatszerészttől
Bécsben.

Ezen szájvíz, mint legjobb szer fogorvosilag ajánlatott a fogak fenntartására, s a foghús erősítésére, feloldoztatja az oly káros borkövet, a fogzománcot erősíti s szépi, s minden fogfájalmat gyorsan csillapít, a szájüregnek jótékony frissességet s kellemes illatot kölcsönöz.

1 üveg Odontaline szájvíz ára 1 ft. 20 kr.
1 porcellán-szelence Odontaline fogpászta ára . . . 1 » — »
1 skatulya Odontaline fogpor ára . . . . . 1 » — »

Maczuzki A. illatszerészete
Bécsben,
Kärntnerstrasse 26. sz. a.

Kaptó Pesten: Lueff M., Dorottya-utca 3. sz. Török Jozsef, király-utca 7. sz. Vértessy Sándor, Kristóf-tér. Vadasz F., uri-utca. Kertész és Eisert, Dorottya-utca. 1423 (2-12)

Karácsonyi és ujévi
ajándékok.
Nagel Bernát

kiadásában Budán megjelentek és minden könyvkereskedésben kaphatók:

Ezer egy éj az ifjuság számára, képes borítékba kötve. 8 színezett képpel. Ára 2 ft.

Gulliver utazásai az ifjuság számára kidolgozva, képes borítékba kötve 9 színezett képpel. Ára 2 ft. 40 kr.

Hangok a multból a magyar nemzet nagy napjainak emlékeül, diszkótesben. Ára 3 ft.

Természetrész szóban és képekben, Bromme után Kriesih János 700 színezett ábrákkal. Kötve 6 ft. 40 kr.

Wedeler ajándék jegyesek uj házaspárok számára, borítékba kötve 1 ft. 1421 (3-8)

A „kék golyóhoz“
czimzett fehérnemű raktár
Deák Ferencz-utca 15. sz. a. Pesten,

ajánlja gazdag raktárát mindennemű vásznakból, asztalkendők, törölközők, fehér és színes zsebkendők, függönyök, valamint mindenféle fehérneműkből, bélesek, szőnyegek, varró és kötőcézna, kötőpamut, színes perkál és gyapotkendők. Kész fehérnemű:

Férfi ingek: színes 1 ft. 75 krtól 2 ft. 50 krig.
„ „ fehér 1 ft. 25 krtól 3 ftig.
„ lábravaló 1 ft. 50 krtól 2 ft. 50 krig. Harisnya valamint minden e szakba vágó czikkek a legjutányosabb áron. Külről vett megbízásoknak pontosan felel meg. 1431 (1-2)

Holfeld Henrik,
Deák Ferencz-utca 15-dik szám alatt.

Hézagot pótló új magyar irodalmi vállalat.

Előfizetési felhívás
„Közgazdasági hetiközlöny“
czimű hetilapra

a pénzügyi és forgalmi érdekek, a kereskedelem, ipar és a biztosítási ügy köréből.

A nemzet culturigényeinek fokozatos növekedése, az anyagi erő teljes mérvű kifejtésének szükségérte és egy hosszú sora a közbenő állami tényezőknek oly lehetetlenül gyors föllendülést eredményeztek az ipar, kereskedelem és a toke gyümölcsöztesésének eszközei körül, hogy ehhez csak Magyarország szellemi ébredésének az egész világ által méltán megbámult processusa hasonlítható.

S míg egyfelől ez üdvös mozgalom következtében az ipar, kereskedelem és mezőgazdaság megnyerte azon szükséges támpontokat, melyek nélkül egy ország felvirágzása nem is képzelhető, addig másfelől a „társulási“ áldásos eszméje nyomán az eddig tétlen ségre kárhoztatott tőkének is bőséges alkalmá nyílt a gyümölcsözés dús forrásait föllelni.

Mi sem természetesebb ily körülmények közt, minthogy ez alapján, czéljában és eszközeiben egyiránt üdvös mozgalomnak ily rohamos kifejlése tért nyitott oly törekvéseknek és oly vállalkozásoknak is, melyek inkább a tájékozatlan nagy közönség könnyenhiúségére és félrevezethetőségére, mintsem az egészséges nemzetgazdasági erőkifejtés alapjára voltak fektetve.

Béállott tehát s napról napra fokozódik annak szüksége, hogy a legkülönbözőbb vállalatok, biztosítási-, ipar-, kereskedelmi-, pénz- és hitelműveleti intézmények és a jobbara még mindig tájékozatlan, lelkiismeretes utbaigazításra váró nagy közönség között kápos létesíttessék; hogy mind e vállalatok és intézmények vezetésének nyilvantartása és kritikai ellenőrzése által mód és alkalom nyújtsanak a szabad verseny üdvös erejének kifejtésére.

E czél lebegett szemünk előtt a „Közgazdasági hetiközlöny“ megalakítása alkalmával. Egy gondal, lelkiismeretes szerkesztett magyaryelvű szakközlönyt óhajtunk teremteni, melyben a becsületes, egészséges vállalkozás föltalálhassa becsületes érdekeinek előmozdítóját, a selejtes szándék a maga leplezőjét, a zsebelési törekvés a maga kérlelhetlen ostarát — a nagy közönség pedig összes közgazdasági és pénzügyi dolgaiban a maga utbaigazítóját.

Külön állandó rovatot nyitunk emellett forgalmi intézményeinknek s a századunkban oly kiválóan fontos közgazdasági szerepet játszó biztosítási ügynek.

Lapunk tehát kiválóan szakközlöny lesz ugyan, de tartalmában nem lesz uralkodó sem a szaktudósi pedanteria, sem az egyoldalúság. A mennyiben föladatának körébe vágnak a napi politikának eseményei, nem hagyja érintetlenül ezeket sem, habár párttekinteteknek e téren befolyást nem enged — és lehetőleg az általános érdekeltség fölkeltesére törekedvén, nem fogja nélkülözni a kellemes, mulattató és kedélynemesítő olvasmányt sem.

Lapunk első száma az új évben jelen meg. Kérjük tehát a t. olvasóközönséget, méltóztassék előfizetési megrendeléseit minél hamarabb megtenni, hogy a lap pontos szétküldése fönadást ne szenvedjen. 1632 (1)

Neumann B., kiadó-tulajdonos.
Hollós László, felelős szerkesztő.

Előfizetési feltételek:
A „Közgazdasági hetiközlöny“ hetenkint egyszer és pedig minden hétfőn reggel fog megjelenni nagy negyedrét alakban, rendszeren egy, a szükséghez képest azonban másfélívnyi tartalommal.

Előfizetési ára
helyben házhoz hordva, vidékre postán díjmentesen elszállítva:
Egész évre . . . . . 8 forint.
Félévre . . . . . 4 „
Évnyegyre . . . . . 2 „

Az előfizetési pénzeket kérjük a „Közgazdasági hetiközlöny“ kiadó-hivatalába: Pest, kigyó-utca 6. sz. intézni.

52-ik szám. Tizenkilencedik évfolyam.

Vasárnapi Ujság.

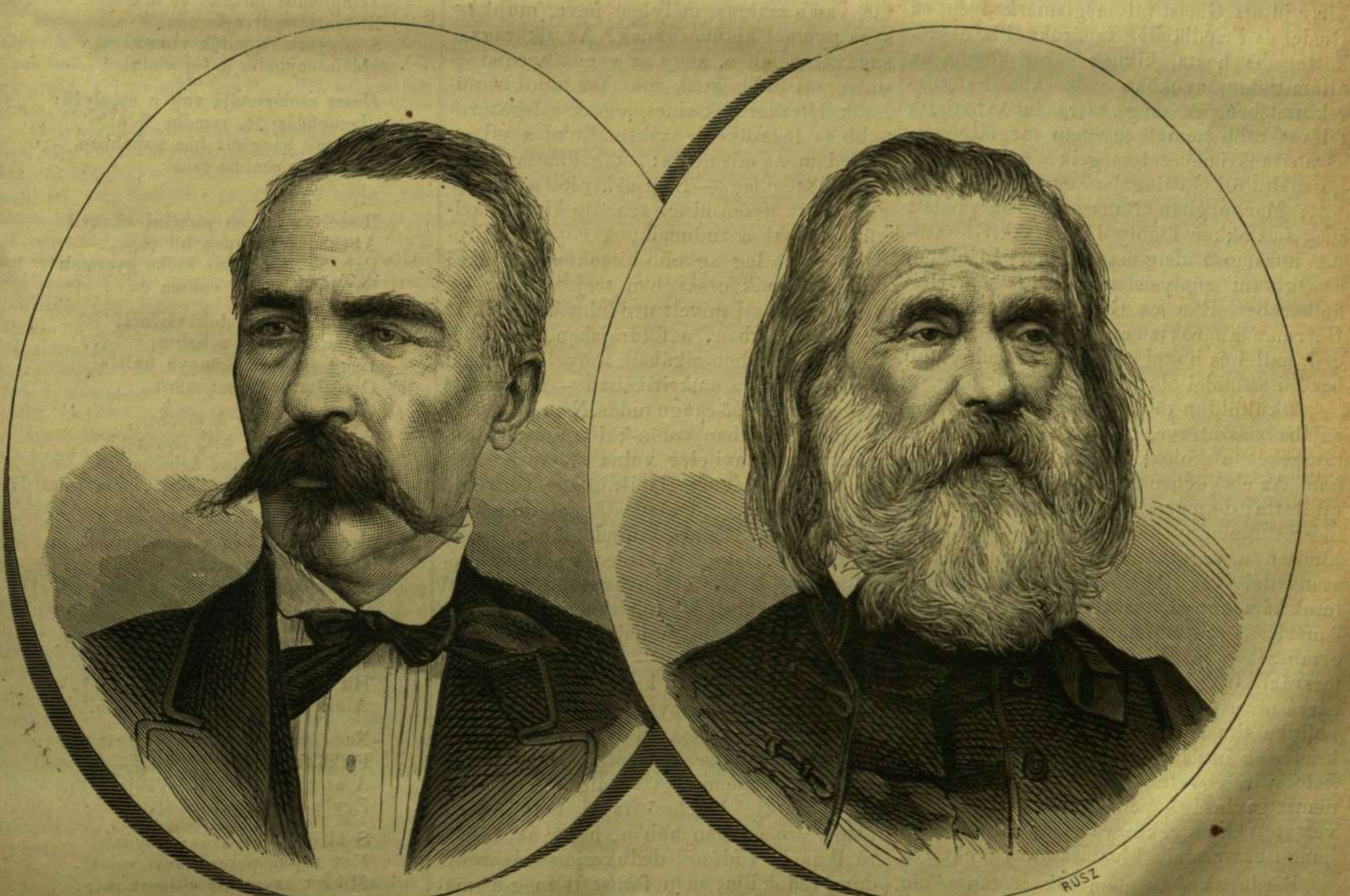
Pest, deczember 29-én 1872.

Előfizetési feltételek: a Vasárnapi Ujság és Politkai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 frt. — Fél évre 5 frt.
Csupan Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 frt. Fél évre 3 frt. — Csupan Politkai Ujdonságok: Egész évre 5 frt. — Fél évre 2 frt. 50 kr.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politkai Ujdonságokk illetőleg: Egy négyszer hasznott petit sor, vagy annak helye, egyszeri igtatásnál 10 krajczárba; háromszori vagy többszöri igtatásnál csak 7 krajczárba számítatik. — Kiadó-hivatalunk számára hirdetőmneyeket elfogad Bécsben: Oppelk Alajos, Wollzeile Nr. 22. és Haasenstein és Vogler, Wollzeile Nr. 9. — Bélyeg-díj, külön minden igtatás után 30 krajczár.

A kolozsvári egyetem rektorai.

Legfőbb tanintézetek száma az idén egygyel szaporodott. Az ország fővárosában fenálló tudomány-egyetemhez és műegyetemhez még egy harmadik hasonrangú tanintézet járult: a kolozsvári tudomány-egyetem. Hazánk Királyhágón tui részének, mely középtanodákkal eléggzadagon el van látva, s a reformátusok nagyenyedi, kolozsvári, marosvásárhelyi, székelyudvarhelyi és az unitáriusok kolozsvári kollegiumain kívül, számos felekezeti (r. kathol., reformatus, lutheránus, unitárius, s egy pár román) gymnáziummal, s miket először kell vala említenünk: Kolozsvárt és Szebenben állami jogakadémiákkal s Kolozsvárt szintén állami sebésztanodával birt már előbb, egyeteme még nem volt. E rég érzett szükségét segített most a kormány és törvényhozás, midőn f. évi novemberben egyetemet nyitott meg Erdély fővárosában. A kolozsvári egyetem, a theologiai kar mellőztével, bölcsészeti (s ebben nyelvészet- és történelmi), természet és számtudományi, jog- és államtudományi és orvostani karokkal bir, melyek jelenleg összesen 34 tanszéket számlálnak. E szám elég kezdetnek, de a további évfolyamok megnyitával kétségen kívül szaporittatni fog. Az új egyetem tanárai között tudományosságunk néhány elsőrendű kapacitásán kívül, kik közül elég egy Imre Sándor, Szabó Károly, Brassai Sámuel, Berde Áron, Ladányi Gedeon neveit említenünk, számos jeles tanár s még fiatal — részint már kipróbált, részint nagy reményekre jogosító erő foglal helyet s alig volt még hasonló tömeges kinevezés, mely általánosabb helyesléssel fogadtatott volna a szakértők és a közvélemény részéről, mint a kolozsvári egyetemi tanártestületé.

BERDE ÁRON.

BRASSAI SÁMUEL.